

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
BIZNESĀ, VADĪBAS UN EKONOMIKAS FAKULTĀTE
FINANŠU UN GRĀMATVEDĪBAS NODAĻA

AS “MADARA Cosmetics” finanšu stāvokļa analīze
Financial analysis of JSC “MADARA Cosmetics”

BAKALĀURA DARBS
Ekonomikas bakalaura studiju programma
Apakšprogramma “finanses un kredīts”

Autore: Alda Lūse

Studenta apliecības Nr.: al16068

Darba vadītāja: Dr. ekon. docente Aina Joppe

RĪGA 2019

ANOTĀCIJA

Bakalaura darba tēma: AS “MADARA Cosmetics” finanšu stāvokļa analīze.

Tēmas aktualitāte: finanšu stāvokļa analīze ir uzņēmuma vadītāja lēmumu pieņemšanas pamats, tā sniedz priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stabilitāti un iespējamajiem finanšu riskiem.

Darba mērķis: pamatojoties uz pieejamo informāciju, veikt AS “MADARA Cosmetics” finanšu rādītāju analīzi, izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma saimnieciskās darbības uzlabošanai.

Darba struktūra: bakalaura darbs sastāv no 3 nodaļām. Pirmajā nodaļā tiek apskatīti finanšu analīzes teorētiskie aspekti. Otrajā nodaļā tiek apskatīta teorija par darba autores izvēlētajiem finanšu koeficientiem. Trešajā nodaļā tiek aprakstīta AS “MADARA Cosmetics” pamatdarbība, veikta uzņēmuma finanšu stāvokļa analīze, iegūtie rezultāti salīdzināti ar nozares vidējiem rādītājiem, kā arī izpētītas uzņēmuma attīstības tendences. Bakalaura darba beigās izdarīti secinājumi un izstrādāti priekšlikumi saimnieciskās darbības uzlabošanai.

Finanšu rādītāju analīze veikta par periodu no 2015. līdz 2018. gadam.

Bakalaura darbs sastāv no 61 lapām, 13 attēliem, 17 tabulām un 2 pielikumiem.

Atslēgvārdi: finanšu analīze, koeficienti, saimnieciskā darbība, smaržu un kosmētikas bizness, ekoloģija.

ANOTATION

Bachelor's thesis topic: financial analysis of JSC “MADARA Cosmetics”.

Topicality: financial position analysis is the basis for decision – making by the manager of the company, it gives an idea of the company’s financial stability and potential financial risks.

Aim of the paper: based on the analysis of the financial indicators of JSC “MADARA Cosmetics”, find ways to improve business activity of the company.

Structure: the work consists of 3 main parts. The first part discusses the theoretical aspects of financial analysis. The second part deals with the theory of financial ratios chosen by the author. The third part describes the core business of JSC “MADARA Cosmetics”, involves financial analysis of the chosen company, compares the obtained results with the average indicators of the industry, as well as the company’s development trends have been studied. At the end of the Bachelor's work conclusions were made and proposals for improvement of business activity were developed.

The analysis of financial indicators was performed for the period from 2015 to 2018.

The paper consists of 61 pages and includes 13 images, 17 tables and 2 appendix.

Keywords: financial analysis, coefficients, economic activity, perfume and cosmetics business, ecology.

SATURS

ANOTĀCIJA.....	2
ANOTATION.....	3
IEVADS	5
1. FINANŠU ANALĪZES BŪTĪBA	7
1.1. Finanšu analīze no teorētiskā aspekta.....	7
1.2. Finanšu analīzes veidi, problēmas un principi.....	9
1.3. Uzņēmuma finanšu stāvokļa noteikšanas metodes	10
2. FINANŠU ANALĪZĒ IZMANTOJAMIE RĀDĪTĀJI UN TO BŪTĪBA.....	17
2.1. Kapitāla struktūras rādītāji.....	17
2.2. Likviditātes rādītāji	19
2.3. Rentabilitātes rādītāji	20
2.4. Aprite rādītāji	22
3. FINANŠU ANALĪZE AS “MADARA COSMETICS”	26
3.1. Pamatdarbības apraksts.....	26
3.2. AS “MADARA Cosmetics” finanšu koeficientu analīze	29
3.3. AS “MADARA Cosmetics” finanšu rādītāju salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem	43
3.4. AS “MADARA Cosmetics” attīstības tendences	45
SECINĀJUMI	56
PRIEKŠLIKUMI.....	58
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI.....	59
PIELIKUMI.....	62

IEVADS

Bakalaura darba tēma: AS “MADARA Cosmetics” finanšu stāvokļa analīze.

Tēmas aktualitāte: finanšu stāvokļa analīze ir uzņēmuma vadītāja lēmumu pieņemšanas pamats, tā sniedz priekšstatu par uzņēmuma finansiālo stabilitāti un iespējamajiem finanšu riskiem. Pamatjoties uz finanšu analīzi, iespējams saprast, cik efektīvi uzņēmums ir strādājis pārskata periodā, kas, savukārt, palīdz noteikt uzņēmuma attīstības iespējas un perspektīvas.

2017. gadā AS “MADARA Cosmetics” tika nosaukts par straujāk augošo dabīgās kosmētikas ražotāju Latvijā, apsteidzot līdzšinējos kosmētikas nozares līderus un vietējos konvencionālās kosmētikas ražotājus.¹ Šis gads bija nozīmīgs arī sabiedrības maiņu no sabiedrības ar ierobežotu gadu uz akciju sabiedrību. 2018. gadā uzņēmums turpināja daudzveidot piedāvātās produkcijas klāstu, paplašināt vietējo ražotni, sniedzot jaunas darba vietas, kā arī atvērt jaunus veikalus populārākajos Rīgas tirdzniecības centros. Darba autore uzskata, ka uzņēmums AS “MADARA Cosmetics” uzskatāms par vienu no Latvijas uzņēmumu veiksmes stāstiem, kurš spējis veiksmīgi pārdzīvot globālo finanšu krīzi, nostiprināt savas pozīcijas Latvijā, kā arī attīstīt Latvijas eksportu ne tikai uz Skandināvijas valstīm, bet arī uz Āziju, piedāvājot pilnībā dabīgu un ekoloģisku kosmētiku, kura ir ražota Latvijā un atbilst starptautiskajiem kvalitātes standartiem. Tā kā šis uzņēmums pēc darba autores domām ir nozīmīgs Latvijas tautsaimniecībai, darba autore uzskata, ka ir svarīgi veikt tā finanšu stāvokļa analīzi un izstrādāt priekšlikumus saimnieciskās darbības uzlabošanai, lai uzņēmums turpinātu paplašināt savu uzņēmējdarbību un eksportu uz citām pasaules valstīm.

Darba mērķis: pamatojoties uz AS “MADARA Cosmetics” finanšu stāvokļa analīzi, izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma saimnieciskās darbības uzlabošanai.

Darba uzdevumi:

1. Izpētīt finanšu analīzes rādītājus no teorētiskā aspekta.
2. Analizēt AS “MADARA Cosmetics” pamatdarbību un tā darbības specifiku.
3. Veikt AS “MADARA Cosmetics” finanšu rādītāju aprēķinus un interpretēt iegūtos rezultātus.
4. Salīdzināt AS “MADRARA Cosmetics” aprēķinātos finanšu rādītājus ar nozares vidējiem rādītājiem.

---

¹ Dienas bizness, pieejams: <https://www.db.lv/zinas/madara-cosmetics-nostiprina-pozicijas-un-nes-pelnu-482072>

5. Analizēt AS “MADARA Cosmetics” attīstības tendences, veicot uzņēmuma bilances vertikālo un horizontālo analīzi un peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālo analīzi.
6. Izdarīt secinājumus un izstrādāt priekšlikumus AS “MADARA Cosmetics” saimnieciskās darbības uzlabošanai.

Pētījuma objekts: AS “MADARA Cosmetics”.

Pētījuma priekšmets: finanšu stāvokļa analīze.

Izpētes metodes: bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņu analīze, finanšu rādītāju aprēķins.

Darba struktūra: bakalaura darbs sastāv no 3 nodaļām.

Pirmajā nodaļā tiek apskatīti finanšu analīzes teorētiskie aspekti: finanšu analīzes būtība, mērķi un uzdevumi, finanšu analīzes veidi, problēmas un principi, finanšu analīzes metodes, kā arī finanšu analīzē izmantojamie datu avoti. Finanšu analīzes teorētiskos aspektus darba autore izmantos finanšu rādītāju analīzē, jo to pamatprincipu būtība atklājas finanšu rādītāju interpretācijā.

Otrajā nodaļā tiek apskatīta teorija par darba autores izvēlētajiem finanšu koeficientiem: kapitāla struktūras rādītājiem, likviditātes rādītājiem, rentabilitātes rādītājiem un aprites rādītājiem. Kopumā akadēmiskajā literatūrā atrodamie aprēķināmie finanšu koeficienti ir ļoti daudz, taču padziļināta ieskata gūšanai par dažādiem uzņēmuma darbības aspektiem, darba autore uzskata četrus iepriekšminētos rādītājus, kurus darba trešajā nodaļā arī praktiski aprēķinās.

Trešajā nodaļā tiek aprakstīta AS “MADARA Cosmetics” pamatdarbība, veikta uzņēmuma finanšu stāvokļa analīze, iegūtie rezultāti salīdzināti ar nozares vidējiem rādītājiem, kā arī izpētītas uzņēmuma attīstības tendences. Pamatojoties uz iepriekš veikto analīzi un nozares specifiku izpēti bakalaura darba beigās tiks izdarīti secinājumi un izstrādāti priekšlikumi uzņēmuma saimnieciskās darbības uzlabošanai.

Darba autore veica AS “MADARA Cosmetics” finanšu stāvokļa analīzi par laika periodu no 2015. līdz 2018. gadam. Skaitliskā informācija finanšu rādītāju aprēķiniem izmantota no publiski pieejamajiem AS “MADARA Cosmetics” finanšu pārskatiem.

Finanšu stāvokļa analīze pamatojas uz AS “MADARA Cosmetics” publicētajiem finanšu pārskatiem, ekonomisko drukāto literatūru, statistisko datu avotiem – Centrālās statistikas pārvaldes elektroniskajām datu bāzēm, interneta resursiem par finanšu rādītājiem un izvēlēto nozari, kā arī Latvijas Universitātes un Rīgas Tehniskās universitātes mācību materiāliem par tādām tēmām kā “komercsabiedrību finanšu stāvokļa analīze” un “ekonomika”.

1. FINANŠU ANALĪZES BŪTĪBA

1.1. Finanšu analīze no teorētiskā aspekta

Jebkura uzņēmuma veiksmīgas darbības un vadības lēmumu efektivitātes priekšnosacījums ir izpēte, analīze un izvērtēšana. Uzņēmuma vadītājs nedrīkst pieņemt lēmumus, balstoties tikai uz savu viedokli, tā lēmumiem un rīcībai jābūt pamatotiem ar matemātiskiem aprēķiniem un sava uzņēmuma, kā arī kopējā tirgus analīzi. Termins “analīze” izcēlies no grieķu vārda “*analysis*”, kas tulkojumā nozīmē “sadalīt, saskaldīt”. Sadalīšana sniedz iespēju konkrētāk aplūkot un izprast pētāmā objekta būtību un saimnieciskās darbības specifiku, kā arī saprast katra tā sastāvošā objekta nozīmi un svarīgumu.² Ar saimniecisko darbību saprot jebkuru darbību, kuru veic par atlīdzību, lai gūtu kādu finansiālu labumu vai ienākumus.³

Saimnieciskās darbības analīzes saturu veido:

- 1) Uzņēmuma vadības lēmumu īstenošana un pieejamo resursu efektīva izmantošana;
- 2) Iespēju meklēšana uzņēmuma darbības efektivitātes paaugstināšanai, izmantojot iekšējās rezerves;
- 3) Priekšlikumu izstrādāšana iekšējo rezervju realizācijai.⁴

Saimnieciskās darbības analīzei ir jāatbilst šādiem principiem:

- 1) Jābūt pamatotai ar zinātniskiem avotiem;
- 2) Jābūt apskatītai kompleksi, vienlaikus analizējot dažādus rādītājus un to savstarpējo mijiedarbību;
- 3) Jābūt objektīvai, iesējami konkrētai un tiešai;
- 4) Jābūt realizējamai un izmantojamai uzņēmuma finanšu darbības uzlabošanai;
- 5) Jābūt operatīvai;
- 6) Jābūt efektīvai.⁵

Balstoties uz finanšu analīzi, iespējams noteikt uzņēmuma darbības efektivitāti pārskata periodā un saprast, vai tika sasniegti uzstādītie mērķi, kā arī tā kalpo par pamatu uzņēmuma attīstības iespēju un perspektīvu noteikšanai, izmantojot gan pieejamos finanšu, gan darbaspēka resursus. Šī iemesla dēļ finanšu analīze ir jāveic mērķtiecīgi. Finanšu

---

² Rurāne M. Finanšu Menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005, 242. lpp

³ Grēviņa R., Kaža V., Kroders K., Krūzs K., Škapars R. Ekonomikas skaidrojošā vārdnīca. Izdevniecība “Zinātne”, 2000, 447. lpp

⁴ Turpat 242. lpp

⁵ Turpat 242. lpp

analīze, kas balstās tikai uz publiski pieejamiem grāmatvedības pārskatiem, ir ārējā analīze jeb analīze, kura tiek veikta ārpus uzņēmuma. Šo analīzi iespējams veikt, izmantojot ierobežotu informācijas daudzumu, turklāt tā nesniedz vispusīgu ieskatu par uzņēmuma darbību. Ārējai finanšu analīzei raksturīga daudz informācija, kura informē par uzņēmuma darbību, izmantotāji, analīzes subjektu interešu un analīzes objektu daudzveidība, analīzes orientācija ir vērsta tikai uz publiski pieejamajiem uzņēmuma pārskatiem.⁶ Pēc darba autores domām, ārējo analīzi ir noderīgi veikt konkurējošiem uzņēmumiem un izmantot kā vienu no elementiem sava uzņēmuma finansiālā stāvokļa analīzē, precīzāk – rādītāju un to attīstības tendenču salīdzinājumā, tādējādi analīze tiktu veikta kompleksa un iegūtais rezultāts būtu vērtējams objektīvāk.

Otrs analīzes veids ir iekšējā analīze, kuras ietvaros papildus finanšu pārskatiem tiek izmantota plašāka papildu informācija, kura pieejama uzņēmuma iekšienē, piemēram, par ražošanas tehnisko sagatavošanu, reālajām izmaksām, krājumu stāvokli, kreditoru un debitoru parādiem. Tā ir kompleksa analīze, kuras uzdevums ir sniegt uzņēmuma vadītājiem pārskatu analīzes rezultātus, lai to pieņemtie lēmumi būtu racionāli un pamatoti.⁷

Finanšu analīzes galvenais mērķis ir uzņēmuma finansiālā stāvokļa noteikšana un iespēju pilnveidot esošās finanšu vadības metodes konstatēšana, kā arī finansiālā stāvokļa uzlabošana.⁸ Tā kā darba autores mērķis ir priekšlikumu izstrāde AS “MADARA Cosmetics”, tad šī mērķa sasniegšanai tiks izmantota finanšu analīze.

Finanšu analīzes uzdevumi:

- 1) Veicot uzņēmuma saimnieciskās darbības finanšu rezultātu analīzi, noteikt finanšu resursu izmantošanas efektivitāti;
- 2) Iespējamo finanšu rezultātu prognozēšana, balstoties uz esošajiem saimnieciskās darbības rādītājiem un alternatīvām pieejamo resursu izmantošanas iespējām;
- 3) Finanšu stāvokļa uzlabošanas un finanšu resursu izmantošanas efektivitātes pilnveidošanas pasākumu izstrāde.⁹

Darba autore uzskata, ka uzņēmuma sasniegtais rezultāts balstās uz vadītāja pieņemtajiem lēmumiem. Kā pamats lēmumu pieņemšanai kalpo finanšu stāvokļa analīze, jo tā sniedz kompleksu analīzi par saimnieciskās darbības efektivitāti, pieejamajiem resursiem, kā arī aktīviem, piemēram, krājumiem, debitoru parādiem.

---

⁶ Rurāne M. Finanšu menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005, 244. lpp

⁷ Turpat, 244.-245. lpp

⁸ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 66.lpp

⁹ Turpat, 66. lpp

1.2. Finanšu analīzes veidi, problēmas un principi

Nosakot finanšu analīzes mērķi, iespējams izvēlēties kādu no šādiem finanšu analīzes veidiem:

- ekspresdiagnostika;
- uzņēmuma finansiālās darbības novērtējums;
- investīciju pamata sagatavošana.¹⁰

Ekspresdiagnostika sniedz tūlītēju ieskatu pētāmajā situācijā, tās mērķis ir svarīgāko problēmu identificēšana finanšu pārvaldībā. Tās uzdevums ir sašaurināt problēmas meklēšanu un risinājumus. Šī iemesla dēļ šī analīze neprasa lielu laika patēriņu, lai iegūtu analīzes rezultātus, kurus tālāk ir iespēja izmantot turpmākiem analītiskiem papildu pētījumiem. Šis analīzes veids ir paredzēts, lai pētītu taktiskos darbības aspektus. Šo metodi var izmantot, lai novērtētu darba ražīgumu un jaudas rādītājus.¹¹

Uzņēmuma finansiālās darbības novērtējums salīdzinājumā ar ekspresdiagnostiku ir detalizētāka un kompleksāka analīze. Parasti to veic uz Duponta modeļa pamata un tiek apskatītas visas uzņēmuma darbības puses, sākot ar pārdošanas rentabilitāti līdz pat kapitāla vidējās svērtās cenas noteikšanai.¹² Darba autore izvirzīto mērķu sasniegšanai izmantos šo metodi, jo uzskata, ka objektīvu un reprezentatīvu rezultātu iegūšanai jāapskata dažādas uzņēmuma darbības puses, tādējādi identificējot uzņēmuma stiprās un vājās puses.

Pieņemot lēmumus par investīcijām, uzņēmums pievērš ievērojamu uzmanību aizņemto līdzekļu izmantošanas efektivitātei, savukārt investors – uzņēmuma iespējām nomaksāt parādus, kā arī kredīta procentus.¹³ Arī šī metode tiks iekļauta turpmāk darbā aprakstītajā uzņēmuma analīzē, jo izvēlētais uzņēmums pārdod savas akcijas biržā un tā interesēs ir piesaistīt papildus finansējumu no investoriem savas darbības attīstībai un pilnveidošanai.

Finanšu stāvokļa analīzes veikšanu var sarežģīt vairākas problēmas:

- 1) Speciālistiem, kuri veic finanšu analīzi, nav pieejami ticami un salīdzināmi dati par iepriekšējiem darbības periodiem, nozari un citiem uzņēmumiem;
- 2) Uzņēmumiem ir grūti atrast speciālistus, kuriem piemistu prasmes metodiski korekti un detalizēti izanalizēt finansiālos rezultātus;

¹⁰ Rurāne M. Finanšu menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005, 246.lpp.

¹¹ Turpat, 246. lpp

¹² Turpat, 246. lpp

¹³ Turpat, 246.lpp

- 3) Uzņēmuma vadītāji nenovērtē iepriekšējā perioda resursu pārvaldīšanas svarīgumu un cer no ārējiem investoriem iegūt papildus resursus;
- 4) Lielākajai daļai uzņēmumu peļņas gūšana tiek uzstādīta par galveno prioritāti vārdos, praktiski ar rīcību to nepierādot.¹⁴

Finanšu stāvokļa analīze ir katra paša uzņēmuma interesēs un, lai novērstu vismaz daļu no iepriekšminētajām problēmām, speciālistiem, kuri šo analīzi veic, būtu ieteicams ievērot vairākus svarīgus principus, kurus ietver kompleksa datu analīze:

- 1) Nav iespējams novērtēt rezultātus bez to salīdzināšanas;
- 2) Neprecīzu datu izmantošanas rezultātā tiek iegūta nepatiesa informācija, kuru nedrīkst izmantot, jo tā nepalīdzēs problēmu konstatēšanā un mērķu sasniegšanā;
- 3) Nedrīkst salīdzināt savstarpēji nesalīdzināmus rādītājus;
- 4) Jāņem vērā rādītāju kopsakarības un to mijiedarbība;
- 5) Balstoties uz iegūtajiem rezultātiem jāizdara secinājumi un jāpieņem pamatoti lēmumi.¹⁵

Lai izvairītos no iespējamām problēmām, veicot finanšu analīzi, darba autore salīdzinās pieejamo informāciju par uzņēmuma darbības rezultātiem dažādos avotos un rezultātu interpretāciju balstīs uz dažādu nozares ekspertu, finansistu un normatīvos norādīto informāciju par rādītāju vēlamo lielumu un tā skaidrojumu.

1.3. Uzņēmuma finanšu stāvokļa noteikšanas metodes

Veicot finanšu analīzi, var izmantot vairākas analīzes metodes:

- a) attīstības tendenču analīze;
- b) pārskatu analīze;
- c) horizontālā analīze;
- d) vertikālā analīze;
- e) finanšu koeficientu analīze;
- f) faktoru analīze.

Attīstības tendenču analīzes metodi izmanto, lai konstatētu uzņēmuma ekonomiskās izaugsmes rādītāju izmaiņas pēdējo gadu laikā. Ekonomisko izaugsmi var vērtēt, balstoties uz pārdošanas apjoma rezultātiem, peļņas, aktīvu vērtības un pašu kapitāla, kā arī kopējā kapitāla izmaiņām. Ilgtermiņa analīze palīdz saprast izmaiņu

---

¹⁴ Turpat, 247. lpp

¹⁵ Rurāne M. Finanšu Menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005., 248. lpp

dinamiku: tā uzlabojas vai pasliktinās, kā arī palīdz saprast galvenās problēmas un sniedz iespēju prognozēt uzņēmuma attīstības stratēģijas.¹⁶

Ar pārskatu lasīšanu saprot pārskatos esošo absolūto rādītāju pētīšanu. Izmantojot šo metodi, svarīga ir katra pārskata posteņa satura izpratne, tukrlāt tā novērtēšana saistībā ar uzņēmuma darbību, posteņu izmaiņu būtību un šo izmaiņu ietekmi uz uzņēmuma ekonomiku. Lasot pārskatus, svarīgi apzināties bilances savstarpējās sakarības:

- 1) Bilances aktīvu visu sadaļu summa ir ekvivalenta ar pasīvu sadaļu summu; šī vienādība kvantitatīvi atspoguļo galveno bilances būtību, ka viena un tā pati uzņēmuma līdzekļu summa ir parādīta divos veidos: pēc šo līdzekļu veida un izvietojuma (aktīvs) un pēc to finansēšanas avota (pasīvs);
- 2) Pašu kapitāla summa ir lielāka par ilgtermiņa ieguldījumu summu – šī nevienādība raksturo pašu kapitāla izmantošanu, respektīvi, lielākā pašu kapitāla daļa tiek izmantota ilgtermiņa ieguldījumu veidošanai, bet daļa, kura paliek pāri tiek izmantota apgrozāmo līdzekļu finansēšanai;
- 3) Apgrozāmo līdzekļu summa ir lielāka par īstermiņa saistībām – šī nevienādība paredz, ka, uzņēmums, kurš darbojas efektīvi, vērā ņemamu apgrozāmo līdzekļu daļu finansē no pašu kapitāla.¹⁷

Horizontālās analīzes ietvaros ir iespējams konstatēt dažādu pārskatu posteņu relatīvās (skatīt 1.1 formulu) un absolūtās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Šādai analīzei nepieciešami dati par vismaz diviem periodiem. Tieši analizējot informāciju par vairākiem periodiem, ir iespējams noteikt uzņēmuma attīstības tendences un perspektīvas.

$$\text{Izmaiņas procentos} = \frac{\text{Izmaiņu absolūtais lielums}}{\text{Bāzes gada lielums}} * 100\% \quad [1.1]^{18}$$

Šo analīzes veidu darba autore izmantos praktiskajā daļā, pētot izvēlēta uzņēmuma AS “MADARA Cosmetics” peļņas un zaudējumu aprēķina posteņu izmaiņas dinamikā, uz kurām turpmāk balstīs savu redzējumu par konkrētā uzņēmuma iespējamajām attīstības tendencēm un to virzību.

Vertikālās analīzes mērķis ir noteikt bilances un ieņēmumu/izdevumu struktūru un to izmaiņu dinamiku analīzes periodos. Analīzes procesā tiek salīdzināti dati viena pārskata ietvaros. Šis analīzes veids reprezentē darbībā iesaistītos pamatelementus, ļauj konstatēt izmaiņas uzņēmuma līdzekļu (aktīvu), līdzekļu avotu (pasīvu) un izmaksu struktūrā, veicot datu salīdzināšanu par vairākiem izvēlētajiem periodiem. Vertikāli analizējot bilanci, visi

¹⁶ Turpat, 249. lpp

¹⁷ Rurāne M. Finanšu menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005, 250. lpp

¹⁸ Turpat, 69. lpp

bilances posteņi tiek izteikti procentos no aktīvu kopsummas, savukārt vertikāli analizējot peļņas un zaudējumu aprēķinu, visi posteņi tiek izteikti procentos no neto apgrozījuma summas.¹⁹ Arī šī analīze tiks pielietota attīstības tendenču novērtējumā, jo pēc darba autores domām, prognožu objektivitāti iespējams nodrošināt tikai izmantojot dažādus analīzes veidus, jo tie apskata pieejamo finanšu informāciju no dažādiem aspektiem, kurus nepieciešams ņemt vērā, lai gūtu kopēju priekšstatu par uzņēmuma attīstības virzieniem.

Finanšu koeficientu aprēķināšana ir finanšu pārskatu datu attiecību aprēķināšana un rādītāju savstarpējo sakarību noteikšana.²⁰

Faktoru analīzi izmanto, lai novērtētu dažādu faktoru ietekmi uz uzņēmuma darbības rezultātiem, piemēram, ienākumu izmaiņām un tehnoloģiskās attīstības tendencēm.²¹

Darba autore uzskata, ka, veicot uzņēmuma iekšējo analīzi, tās kompleksitātes nodrošināšanai nepieciešams kombinēt dažādas finanšu datu analīzes metodes, kas arī praktiskajā daļā tiks darīts, jo visiem analīzes veidiem ir atšķirīgi mērķi, tomēr to kopējais sasniegtais rezultāts sniegs iespēju realizēt darba autores uzstādīto pamatmērķi: izstrādāt priekšlikumus AS “MADARA Cosmetics” finanšu stāvokļa analīzei, balstoties uz pirmstam veikto dažādu finanšu rādītāju analīzi.

Darba autore piekrīt uzskatam, ka svarīgākais finanšu analīzē izmantojamais datu avots ir uzņēmuma finanšu pārskats, jo tas sniedz reālu skaitlisku informāciju, kuru iespējams tālāk izmantot matemātiskajos aprēķinos.²²

Atsaucoties uz “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu” likumu:

Mazas sabiedrības finanšu pārskatu veido bilance, peļņas vai zaudējumu aprēķins un finanšu pārskata pielikums;

Vidējas un lielas sabiedrības finanšu pārskatu veido bilance, peļņas vai zaudējumu aprēķins, naudas plūsmas pārskats, pašu kapitāla izmaiņu pārskats un finanšu pārskata pielikums.²³

Grāmatvedības bilance ir divdaļīga tabula, kuras vienā pusē ir atspoguļoti uzņēmuma aktīvi, bet otrā pusē – pasīvi. Aktīvos atspoguļojas uzņēmuma izmantoto līdzekļu izlietojums, savukārt pasīvos – šo līdzekļu iegūšanas avoti. Bilancē viss tiek

---

¹⁹ Turpat, 73.lpp

²⁰ Turpat 73.lpp

²¹ Turpat, 73.lpp

²² Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komerцsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

²³ “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums”, 9. pants

izteikts naudas izteiksmē, lai atspoguļotu uzņēmuma pašreizējo finansiālo stāvokli noteiktā perioda beigu datumā.²⁴

Aktīvi sastāv no diviem posteņiem: ilgtermiņa ieguldījumiem un apgrozāmajiem līdzekļiem.²⁵

Ilgtermiņa ieguldījumi ir uzņēmuma līdzekļi, kuri tiek iegādāti uz laika periodu, kurš ir ilgāks par vienu gadu:

Nemateriālie ieguldījumi – tās ir vērtības, kuras iegādātas par naudu un kurām nav materiālas formas, piemēram, licences, patenti;

Pamatlīdzekļi – tie ir līdzekļi, kurus izmanto ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā, tiem ir materiāla forma, tie tiek iegādāti uz ilgāku laika posmu un pakāpeniski nolietojas, piemēram, ēkas, tehnoloģiskās iekārtas;

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi – ar tiem saprot uzņēmuma ieguldījumus citos uzņēmumos uz laika posmu, kas ir ilgāks par vienu gadu, vai uzņēmuma ilgtermiņa aizdevumus fiziskajām vai juridiskajām personām.²⁶

Apgrozāmie līdzekļi atspoguļo uzņēmuma ieguldījumu līdzekļos, kuri tiek iegādāti uz laika posmu, kas ir īsāks par 1 gadu, respektīvi, tiek izmantoti laika posmā, kas nav garāks par vienu gadu. Apgrozāmie līdzekļi ir:

Krājumi – tie ir uzņēmuma līdzekļi, kuri nepieciešami, lai varētu nodrošināt preču ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas procesu, piemēram, izejvielas, materiāli, nepabeigtie ražojumi vai pasūtījumi;

Debitori – tās ir personas, kuras uzskatāmas par parādniekiem netkarīgi no tā, vai parāda dzēšanas termiņš ir vai nav iestājies, vai kuri ir nokavējuši, kā arī citi debitoru parādi;

Vērtspapīri un līdzdalība kapitālā – līdzīgi kā pie ilgtermiņa ieguldījumiem, tie ir ieguldījumi citos uzņēmumos, taču par laika posmu, kurš ir īsāks par vienu gadu, kā arī uzņēmuma ieguldījumi īstermiņa vērtspapīros;

Nauda – tie ir uzņēmuma līdzekļi naudas formā kasē, tā ir gan skaidra nauda, gan tie naudas līdzekļi, kuri uz pārskata sagatavošanas datumu atrodas norēķinu kontā.²⁷

Aktīvi tiek parādīti noteiktā secībā, respektīvi, pēc to likviditātes pakāpes.²⁸ Likviditāte raksturo aktīvu spēju pārvērst naudā. Jo ātrāk to var pārvērst naudā, turklāt

---

²⁴ Mananauda.lv, pieejams: <http://www.mananauda.lv/kas-ir-gramatvedibas-bilance/>

²⁴ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 11.lpp

²⁵ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 12.lpp

²⁶ Turpat, 12.lpp

²⁷ Turpat, 12.lpp

²⁸ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 12.lpp

atbilstoši tirgus vērtībai, jo likvīdāks ir aktīvs.²⁹ Augtāka likviditāte ir raksturīga apgrozāmajiem līdzekļiem, jo ilgtermiņa ieguldījumi pēc būtības nav iegādāti, lai tiktu pārdoti.

Pasīvi arī sastāv no divām grupām – pašu kapitāla, uzkrājumiem un kreditoriem.³⁰

Ar pašu kapitālu saprot īpašnieku veiktos ieguldījumus dibinot uzņēmumu, kā arī uzņēmējdarbības finansiālo rezultātu: peļņu vai zaudējumus un citus pašu līdzekļus. Pašu kapitāla svarīgākie elementi:

Pamatkapitāls – to veido uzņēmuma dibinātāji, dibinot uzņēmumu, un dalībnieki, kuri ir veikuši ieguldījumus pamatkapitāla veidošanā;

Rezerves – tās tiek veidotas kā atskaitījumi no tīrās peļņas;

Nesadalītā peļņa – tā atspoguļo to peļņas daļu, kura paliek uzņēmuma rīcībā pēc visu atskaitījumu veikšanas, piemēram, pēc iepriekšējo gadu nesegto zaudējumu segšanas, rezerves kapitāla veidošanas, pamatkapitāla palielināšanas, kā arī pēc peļņas sadales uzņēmuma īpašniekiem dividendēs.

Uzkrājumi tiek veidoti, ja uzņēmumam ir sagaidāmi maksājumi nākamajā gadā, kuri, savukārt finanšu pārskata sagatavošanas datumā nav nosakāmi vai arī kuriem nav nosakāms to maksāšanas datums. Uzkrājumi parasti tiek veidoti šaubīgiem debitoru parādiem, ja par to atgūšanu nav pārliecības, to veidošanas mērķis ir piesardzības principa ievērošana un savlaicīga zaudējumu konstatēšana, ko varētu radīt šaubīga debitoru parāda norakstīšana.³¹

Kreditori ir fiziskas vai juridiskas personas, kurām uzņēmums ir parādā naudas līdzekļus. Kreditoru parādus sauc arī par saistībām, kuras rodas uzņēmējdarbības rezultātā. Tās iedala detalizētāk kā ilgtermiņa saistības (to samaksas termiņš ir ilgāks par vienu gadu) un kā īstermiņa saistības (samaksas termiņš nepārsniedz laika posmu, kurš ir ilgāks par vienu gadu). Biežākie kreditoru posteņi:

Parādi piegādātājiem – rodas materiālo vērtību iegādes procesa rezultātā, kad to saņemšana nepārklājas ar samaksas laiku. Šāda veida parāds var rasties ne tikai materiālo vērtību, bet arī dažādu pakalpojumu saņemšanas rezultātā;

Parādi kredītiestādēm – šāds postenis redzams gada pārskatos situācijās, kad uzņēmums ir aizņēmis naudas līdzekļus no bankas;

Nodokļi – tie ir maksājumi, kuri ir veicami saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu jebkuram uzņēmumam, neatkarīgi no tā īpašuma formas un juridiskā statusa.

²⁹ Capital.com pieejams: <https://capital.com/lv/likviditate-definicija>

³⁰ Mananauda.lv, pieejams: <http://www.mananauda.lv/kas-ir-gramatvedibas-bilance/>

³¹ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 12.lpp

Šī parāda rašanās ir sākot no konkrēto nodokļu aprēķināšanas mirkļa līdz to samaksas mirklim;

Parādi citiem uzņēmumiem – atspoguļo dažāda veida saistības pret uzņēmumiem;

Pārējie kreditori – šajā sadaļā tiek attēloti parādi par darba algām darbiniekiem no algu aprēķināšanas brīža līdz to samaksas brīdim.

Uzņēmuma peļņas vai zaudējumu aprēķins ir visu uzņēmuma ienākumu un izdevumu atspoguļojums par pārskata periodu. Uzņēmuma ieņēmumi ir atlīdzība par pārdoto produkciju, precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem uzreiz pēc produkcijas vai preču nodošanas klientam, pakalpojumu sniegšanas klientam un rēķina izrakstīšanas, savukārt uzņēmuma izdevumi parāda visu uzņēmuma līdzekļu izlietojumu pārskata periodā. Pie pārskata perioda izdevumiem var attiecināt izejvielu, materiālu, gatavās produkcijas, preču vai citu krājumu palielinājumu noliktavā perioda beigās, kā arī to nākamo periodu izdevumu palielinājumu, kuru nedrīkst iekļaut pārskata perioda izmaksās perioda beigās, arī ar pamatdarbību nesaistītos izdevumus, piemēram, atpūtas un kultūras pasākumus. Uzņēmuma izmaksas ir to līdzekļu izlietojums, kas ir saistāms ar produkcijas ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu. Rezultātā peļņa vai zaudējumi uzņēmumā ir aprēķināmi kā starpība starp uzņēmuma pārskata perioda ieņēmumiem un izdevumiem.³²

Peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietverti šādi ieņēmumu un izdevumu posteņi:

Neto apgrozījums – tie ir tīrie pamatdarbības ieņēmumi, atskaitot visas piešķirtās atlaides;

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas – tās ir izmaksas, kuras izveidojušās produkcijas ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas procesā, piemēram, izejvielas, materiāli, darba alga;

Bruto peļņa – tā ir starpība starp neto apgrozījumu un pārdotās produkcijas ražošanas izmaksām;

Pārdošanas izmaksas – uzskatāmas kā ar pārdošanu saistītas izmaksas, piemēram, preču iekraušana, izkraušana, transportēšanas izmaksas, reklāma un mārketingis;

Administrācijas izmaksas – rodas administratīvā personāla uzturēšanas rezultātā, tās ir arī kancelejas, mobilo sakaru, komandējuma, gada pārskata sagatavošanas un citas izmaksas;

Citi ieņēmumi – tie ir ar uzņēmuma saimniecisko darbību nesaistītie ieņēmumi, ārvalstu valūtas pārvērtēšanas peļņa, ieņēmumi no līdzdalības meitas uzņēmumu un saistīto uzņēmumu kapitālos, kā arī procentu maksājumi un citi ieņēmumi;

---

³² Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 13.lpp

Citi izdevumi – jeb izmaksas ir procentu izdevumi, komisiju maksa par banku pakalpojumiem, kā arī ilgtermiņa finanšu ieguldījumu un vērtspapīru vērtības samazināšanās;

Peļņa pirms nodokļiem un ārkārtas posteņiem – tā ir starpība starp bruto peļņu, citiem ieņēmumiem un administrācijas, pārdošanas izmaksām un citiem izdevumiem;

Ārkārtas ieņēmumi – tie ir ar saimniecisko darbību nesaistīti, neparedzēti ieņēmumi, kurus var uzskatīt kā ārkārtējus, ar saimniecisko darbību nesaistītus;

Ārkārtas izdevumi – arī tie ir ar saimniecisko darbību nesaistīti, neparedzēti izdevumi vai zaudējumi, kuri radušies, piemēram, dabas stihiju rezultātā;

Nodokļi, kuri netiek iekļauti pārdotās produkcijas ražošanas izmaksās, piemēram, uzņēmuma ienākuma nodoklis vai nekustamā īpašuma nodoklis;

Tīrā peļņa – tā ir peļņa, kuru iegūst, atskaitot visus ārkārtas posteņus un visu nodokļu nomaksu.³³

Darba autore izvēlētās akciju sabiedrības “MADARA Cosmetics” finanšu analīzes matemātiskos aprēķinus balstīs uz skaitlisko informāciju, kura atrodama bilancē, kā arī peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

---

³³ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 14.lpp

2. FINANŠU ANALĪZĒ IZMANTOJAMIE RĀDĪTĀJI UN TO BŪTĪBA

Koeficientu analīze ir sistemātiska attiecību salīdzināšana, izmantojot publiski pieejamo finanšu pārskatu informāciju, tās mērķis ir uzņēmuma attīstības likumsakarību identificēšana un uzņēmuma finansiālo pozīciju raksturošana. Būtībā koeficients ir skaitlis, kurš iegūts matemātisku aprēķinu rezultātā, izmantojot divus finanšu pārskatā pieejamos skaitļus, tādējādi iespējams aprēķināt visdažādākos koeficientus, taču svarīgi atzīmēt, ka ne visi koeficienti, kurus iespējams aprēķināt, atspoguļo datus par uzņēmuma finansiālo stāvokli. Koeficientu analīzes mērķis ir svarīgāko rādītāju aprēķins un izmaiņu dinamikas noteikšana pārskata periodā. Šie koeficienti atspoguļo proporcijas starp dažādiem pārskatu posteņiem.³⁴

Akadēmiskajā literatūrā atrodamie aprēķināmie finanšu koeficienti ir ļoti daudz, taču padziļinātāka ieskata gūšanai par dažādiem uzņēmuma darbības aspektiem darba autore izvēlējusies izmantot finanšu koeficientus, kurus var iedalīt četrās grupās:

- 1) Kapitāla struktūras rādītāji;
- 2) Likviditātes rādītāji;
- 3) Rentabilitātes rādītāji;
- 4) Aprites rādītāji.

2.1. Kapitāla struktūras rādītāji

Šie koeficienti raksturo uzņēmuma kapitāla struktūru, kā arī parāda, cik lielas papildus saistības uzņēmums var uzņemties.³⁵ Šos rādītājus izmanto, lai novērtētu uzņēmuma finansiālo stabilitāti, kā arī uzņēmuma maksātspējas un bankrota iestāšanās varbūtību.

Pašu kapitāla koeficienta aprēķina rezultāts (skatīt 1.2 formulu) ļauj noteikt pašu kapitāla īpatsvaru kopējā uzņēmuma kapitālā. Lielāks pašu kapitāla īpatsvars kopējā kapitālā raksturo lielāku uzņēmuma finansiālo stabilitāti.³⁶

$$\text{Pašu kapitāla koeficients} = \frac{\text{Pašu kapitāls}}{\text{Kopējais kapitāls}} \quad [1.2]^{37}$$

³⁴ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 76.lpp

³⁵ Lursoft, pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>

³⁶ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komercsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

³⁷ Turpat

Saistību koeficienta aprēķina rezultāts (skatīt 1.3 formulu) parāda saistību jeb aizņemtā kapitāla īpatsvaru uzņēmums kapitālā. Lielāks saistību īpatsvars kopējā uzņēmuma kapitālā nozīmē mazāku uzņēmuma finansiālo stabilitāti. Augstu saistību īpatsvaru iespējams skaidrot ar to, ka par aizņēmumiem jāmaksā liela procentu summa un uzņēmumam var draudēt iespēja saņemt papildus aizdevumus. Pašu kapitāla koeficienta un saistību koeficienta summai jābūt ekvivalentai ar viens.³⁸

$$\text{Saistību koeficients} = \frac{\text{Saistības}}{\text{Kopējais kapitāls}} \quad [1.3]^{39}$$

Finanšu sviras koeficienta aprēķina rezultāts (skatīt 1.4 formulu) raksturo saistību jeb aizņemtā kapitāla attiecību pret kopējo uzņēmuma kapitālu. Ar šī finanšu rādītāja palīdzību iespējams raksturot uzņēmuma finansiālo līdzsvaru. Augstāka finanšu svira nozīmē augstāku uzņēmuma finanšu risku.⁴⁰

$$\text{Finanšu svira} = \frac{\text{Saistības}}{\text{Pašu kapitāls}} \quad [1.4]^{41}$$

Darba autore praktiskajā daļā veiks AS “MADARA Cosmetics” kapitāla struktūras rādītāju aprēķinus, jo piekrīt uzskatam, ka šo rādītāju aprēķins ir lietderīgs uzņēmuma finansiālās stabilitātes novērtēšanai, īpaši uzņēmumiem, kuri ir ieinteresēti savas saimnieciskās darbības attīstīšanā, piemēram, jaunu tehnoloģisko risinājumu ieviešanā un jaunu produktu izstrādē un realizēšanā: šo mērķu sasniegšanai ir nepieciešami naudas līdzekļi un lai tos piesaistītu, ir svarīgi, lai uzņēmuma saimnieciskā darbība tiek finansēta galvenokārt no pašu līdzekļiem nevis no kreditoru puses, tas uzņēmumu padarīs pievilcīgāku gan potenciālo investori, gan citu kreditoru acīs.

---

³⁸ Centrālās statistikas pārvalde, pieejams: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/uznemumi/uznemejdarbibas-finanses/tabulas/ufg070/komersantu-finansu-analizes-raditaji-nace>

³⁹ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komercesabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁴⁰ turpat

⁴¹ turpat

2.2. Likviditātes rādītāji

Likviditātes rādītāji sniedz iespēju apzināt uzņēmuma spēju segt savas īstermiņa saistības, kā arī spēju tikt galā ar īstermiņa finansiālajiem riskiem, ja šādi riski izveidojas.⁴²

Kopējā likviditātes rādītāja aprēķins (skatīt 1.5 formulu) raksturo uzņēmuma spēju segt savas īstermiņa saistības ar uzņēmuma apgrozāmajiem līdzekļiem.⁴³

$$\text{Kopējā likviditāte} = \frac{\text{Apgrozāmie aktīvi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.5]^{44}$$

Saskaņā ar finansistu uzskatiem, ja šis koeficients ir lielāks par vienu, uzņēmumam nevajadzētu saskarties ar grūtībām savu īstermiņa saistību segšanā. Mazāks koeficients par vienu varētu liecināt par iespējamu problēmu rašanos uzņēmumam saistībā ar īstermiņa saistību apmaksu. Optimālā variantā šim koeficientam ieteicams būt intervālā no viena līdz trīs. Augstāks koeficients liecina par iespējamu neracionālu apgrozāmo līdzekļu izmantošanu, tomēr svarīgi atzīmēt, ka vērtējot šo rādītāju katram uzņēmumam individuāli, jāņem vērā arī attiecīgā uzņēmuma nozares specifika un rādītāja dinamika uzņēmumā.⁴⁵

Starpposma likviditātes aprēķins (skatīt 1.6 formulu) sniedz informāciju par uzņēmuma spējām segt savas īstermiņa saistības ar tādiem uzņēmuma aktīviem kā naudas līdzekļiem, īstermiņa vērtspapīriem un debitoru parādiem.⁴⁶

$$\text{Starpposma likviditāte} = \frac{(\text{Apgrozāmie aktīvi} - \text{krājumi})}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [1.6]^{47}$$

Ar šī koeficienta starpniecību tiek detalizētāk vērtēta īstermiņa saistību likviditāte, jo aprēķina gaitā ar apgrozāmajiem līdzekļiem tiek saprasti aktīvi, kuri nav krājumi. Krājumi tiek uzskatīti par nelikvidāko apgrozāmo līdzekļu posteni, jo krājumus ne vienmēr var ātri un viegli pārvērst naudā. Zems koeficients liecina par to, ka uzņēmumam ir uzkrājies liels krājumu apjoms un ka to izveidošanai tiek tērēts pārāk liels uzņēmuma aktīvu daudzums.⁴⁸

---

⁴² turpat

⁴³ Lursoft, pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>

⁴⁴ turpat

⁴⁵ Lursoft, pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>

⁴⁶ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komercsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁴⁷ turpat

⁴⁸ Lursoft, pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>

Absolūtās likviditātes rādītāja aprēķins (skatīt 1.7 formulu) raksturo uzņēmuma spēju norēķināties par savām īstermiņa saistībām ar relatīvi likvīdākajiem uzņēmuma līdzekļiem – skaidru naudu kasē un uzņēmuma norēķinu kontos, kā arī ar īstermiņa vērtspapīriem.⁴⁹

$$\text{Absolūtā likviditāte} = \frac{(\text{naudas līdzekļi} + \text{īstermiņa vērtspapīri})}{\text{īstermiņa saistības}} \quad [1.7]^{50}$$

Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta publicētajiem normatīviem, absolūtās likviditātes koeficients vērtējams kā optimāls, ja tas ir robežās no 0,3 līdz 1.⁵¹

Darba autore uzskata, ka ir ļoti svarīgi apzināt, vai un kādā veidā uzņēmums spēj segt savas īstermiņa saistības, jo tas raksturo uzņēmuma spēju robežas tikt galā iespējamajiem finanšu riskiem.

2.3. Rentabilitātes rādītāji

Rentabilitātes analīze raksturo uzņēmuma spēju veikt finansiāli ienesīgu saimniecisko darbību. Analīzē aprēķinātie rādītāji sniedz iespēju apzināties, cik uzņēmums pelna pašlaik un cik varētu pelnīt nākotnē uz katru uzņēmuma kapitālā ieguldīto eiro. Šie rādītāji sniedz ieskatu par uzņēmuma sasniegumiem peļņas gūšanā, kas arī norāda uz uzņēmuma kapitāla izmantošanas efektivitāti. Saprotot esošo vai vēlamo ienesīguma līmeni, ir iespējams spriest, vai ir atbilstoši novērtēti rentabilitāti ietekmējošie faktori, piemēram:

- Izmaksas;
- Uzņēmuma saimnieciskajā darbībā izmantotā ražošanas tehnoloģija;
- Veids kā darbs tiek organizēts;
- Darbinieku motivācija un kvalifikācija, kura ļauj novērtēt darbinieku prasmes pietiekami veikli un profesionāli realizēt uzdevumus tiem noteiktajā laika posmā, kurš rezultātā tiek summēts naudas izteiksmē, apgrozījumam palielinoties.⁵²

Pārdošanas rentabilitātes (*ROS*) jeb komerciālās rentabilitātes aprēķins (skatīt 1.8 formulu) sniedz iespēju apzināt peļņas lielumu uzņēmuma ieņēmumos, respektīvi, kādu peļņu

---

⁴⁹ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komercsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁵⁰ turpat

⁵¹ Valsts ieņēmumu dienests, pieejams:

https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/nodoklu_maksataju_reitinga_sistema_07.02.2018.pdf

⁵² Businessnetwork.lv, pieejams: <https://businessnetwork.lv/upload/content/ka-saprast-vai-uznemums-rentabls-doc.pdf>

gūst uzņēmums uz vienu apgrozījuma eiro. Aprēķinos šim rādītājam praktiski izmanto jau aplūkoto peļņas vai zaudējumu posteni “peļņa pirms procentiem un nodokļiem”.⁵³

$$\text{Pārdošanas rentabilitāte} = \frac{\text{Peļņa}}{\text{Apgrozījums}} \quad [1.7]^{54}$$

Līdzīgi kā likviditātes rādītājiem, arī šos rādītājus ir svarīgi analizēt dinamikā, pētot dažādus pārskata periodus, lai saprastu katram uzņēmumam individuāli šo rādītāju izmaiņu tendences. Kritēriji, pēc kuriem vērtē rentabilitātes rādītājus, nav normatīvos noteikti. Aprēķina rezultātu pieņemts izteikt procentos, līdz ar to, jo augstāks procentu līmenis, jo uzņēmuma saimnieciskā darbība uzskatāma par efektīvāku un sevi attaisnojošāku, savukārt zems rentabilitātes līmenis signalizē par neizdošanos vai neveiksmi kādā no uzņēmuma veiktajām darbībām, turklāt, ja to nekonstatē un nenovērš laicīgi, iespējama uzņēmuma darbības krīze. Pārdošanas rentabilitātes rādītājus īpaši interesē uzņēmuma īpašnieki un vadītāji. Šo rādītāju iekļaušana ir svarīga, veicot salīdzinošo analīzi un vērtējot uzņēmuma finansiālo stāvokli. Pārdošanas rentabilitāti var paaugstināt, piemēram, samazinot izmaksas, paaugstinot realizējamās produkcijas vai sniedzamā pakalpojuma cenu, kā arī palielinot realizētās produkcijas vai sniegtā pakalpojuma apjoma pieauguma tempus pretstatā izmaksu pieauguma tempiem.⁵⁵

Aktīvu rentabilitātes (*ROA*) aprēķina rezultāts (skatīt 1.8 formulu) ļauj apzināt uzņēmuma aktīvu atdevi, respektīvi, kāda ir uzņēmuma peļņa uz vienu aktīvos ieguldīto eiro. Tāpat kā pārdošanas rentabilitātes aprēķinam, arī aktīvu rentabilitātes aprēķinam izmanto peļņu pirms procentiem un nodokļiem.⁵⁶

$$\text{Aktīvu rentabilitāte} = \frac{\text{Peļņa}}{\text{Vidējie aktīvi}} \quad [1.8]^{57}$$

Pašu kapitāla rentabilitātes (*ROE*) aprēķina rezultāts (skatīt 1.9 formulu) sniedz iespēju apzināt uzņēmuma pašu kapitāla atdevi, respektīvi, norāda uz to, kāda ir uzņēmuma peļņa uz vienu pašu kapitāla ieguldīto eiro. Šī rādītāja aprēķinam izmanto peļņas vai zaudējumu pārskata aprēķinu posteni “pārskata gada peļņa vai zaudējumi”. Salīdzinājumā ar aktīvu rentabilitātes rādītāju, pašu kapitāla rentabilitātes rādītājam nepieciešams būt skatliski lielākam, tas, savukārt

⁵³ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁵⁴ Kontubirza.lv, pieejams: <http://www.kontubirza.lv/?cat=3&valoda=1&raksts=7&valoda=1>

⁵⁵ Rurāne M. Finanšu menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005, 285-288. lpp

⁵⁶ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁵⁷ turpat

nozīmētu to, ka uzņēmuma tālākā attīstība tiktu risināta ar aizņemto kapitālu un ka uzņēmums kopumā efektīvi izmantotu aizņemtos naudas līdzekļus.⁵⁸

$$\text{Pašu kapitāla rentabilitāte} = \frac{\text{Peļņa}}{\text{Vidējais pašu kapitāls}} \quad [1.9]^{59}$$

Bez aktīvu rentabilitātes, pašu kapitāla rentabilitātes ietekmējošs faktors ir kapitāla struktūras izmaiņas bilances pasīva daļā, jo, mainoties aizņemtā un pašu kapitāla īpatsvaram bilancē, mainās arī pašu kapitāla rentabilitāte uz jau iepriekš minētās finanšu sviras aprēķina. Šī rādītāja analīze, izmantojot vairāku pārskata periodu datus, sniedz iespēju saprast izmaiņu tendences.⁶⁰

Darba autore uzskata, ka veicot uzņēmuma finanšu stāvokļa analīzi ir svarīgi īpašu uzmanību pievērt rentabilitātes rādītājiem, jo to būtība atspoguļo uzņēmuma dibināšanas pamatmērķus: prasmi pārdot sevis piedāvātās preces vai sniegtos pakalpojumus un peļņu no to realizēšanas.

2.4. Aprites rādītāji

Uzņēmuma darbības efektivitāti raksturo arī aprites rādītāji, kuru būtība atklāj to, cik efektīvi tiek izmantoti uzņēmuma pamatlīdzekļi un apgrozāmie līdzekļi.⁶¹ Šie koeficienti norāda uz to, cik ātri laika izteiksmē uzņēmuma aktīvi var tikt pārvērsti naudā. Praktiski šos rādītājus izmanto naudas līdzekļu aprites novērtēšanai uzņēmumā.⁶²

Krājumu aprites ātruma aprēķins (skatīt formulu 1.10) norāda uz to, cik reizes gadā ir apritējuši līdzekļi, kurus uzņēmums ir ieguldījis krājumos.⁶³

$$\text{Krājumu aprites ātrums} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Vidējais krājumu atlikums}} \quad [1.10]^{64}$$

Šī rādītāja aprēķinam izmantojami dati no bilances aktīvu posteņa (lai noteikti krājumu atlikumu), kā arī skaitliskie dati no peļņas un zaudējumu aprēķina (pārdotās produkcijas

---

⁵⁸ turpat

⁵⁹ turpat

⁶⁰ Rurāne M. Finanšu menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005, 294. lpp

⁶¹ Buspark.lv, pieejams: http://www.buspark.lv/Media/Default/Doc/SIA_DAP_GP_2014_Vad.zin.pdf

⁶² Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komercsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁶³ turpat

⁶⁴ turpat

ražošanas izmaksas). Krājumu aprites ātrums var tikt rēķināts arī dienās (skatīt 1.11 formulu), tad to definē par krājumu aprites ilgumu.

$$\text{Krājumu aprites ilgums} = \frac{365}{\text{krājumu aprites ātrums}} \quad [1.11]^{65}$$

Krājumu aprite dienās norāda uz nosacīto dienu skaitu, kuru laikā tiek pilnībā atjaunoti krājumi. Mazāks krājumu aprites rādītājs dienās nozīmē to, ka intensīvāk tiek izmantoti uzņēmuma rīcībā esošie līdzekļi, jo to apgrozība ir ātra. Ideālā variantā šim rādītājam būtu jābūt nullei, jo tad uzņēmumam piederošie līdzekļi nebūtu saistīti un būtu pieejami izmantošanai, respektīvi, tie būtu izmantojami, piemēram, lai finansētu uzņēmuma attīstību. Kopumā krājumu satsāvā var būt kā ātrāk apgrozāmi aktīvi, tā arī lēnāk apgrozāmi aktīvi. Augstu krājumu aprites rādītāju varētu skaidrot ar to, ka:

- 1) Konkrētais uzņēmums attiecībā uz krājumiem, piemēram, to iepirkšanu, piegādi, uzglabāšanu un pārdošanu, darbojas efektīvi;
- 2) Uzņēmums ir veicis nelielus finansiālus ieguldījumus krājumos;
- 3) Ražošanas cikls, kurā krājumi tiek realizēti naudā, nav ilgs;
- 4) Tiek samazināts risks, ka precēm, kuras atrodas krājumos, beigtos to atļautās lietošanas derīguma termiņš;
- 5) Uzņēmums uzņemās noteiktu risku, ka varētu neapmierināt klientu vēlmes pēc noteiktām precēm, nespējot piegādāt viņu izvēlētās preces viņiem nepieciešamajā laikā.⁶⁶

Debitoru parādu aprites rādītāja aprēķins (skatīt 1.12 formulu) norāda uz to, cik ātri uzņēmuma klienti jeb debitori veic savu saistību izpildi attiecībā pret uzņēmumu.⁶⁷

$$\text{Debitoru parādu aprites ātrums} = \frac{\text{Apgrozījums}}{\text{Vidējie debitoru parādi}} \quad [1.12]^{68}$$

Līdzīgi kā krājumu aprites ātruma rādītāja aprēķinā, arī debitoru parādu aprites ātruma rādītāja aprēķināšanā izmantojami skaitliski dati, kuri pieejami uzņēmuma bilancē (izmantojot divu pārskatu gadu bilanci, iespējams aprēķināt vidējos debitoru parādu) un peļņas vai

---

⁶⁵ turpat

⁶⁶ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 86.lpp

⁶⁷ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁶⁸ Turpat

zaudējumu finanšu pārskatā (apgrozījumu). Debitoru parādu aprites ātrums var tikt rēķināts arī dienās (skatīt 1.13 formulu), tad to definē par debitoru parādu aprites ilgumu.⁶⁹

$$\text{Debitoru parādu aprites ilgums} = \frac{365}{\text{Debitoru parādu aprites ātrums}} \quad [1.13]^{70}$$

Ja uzņēmums samazina parādu iekasēšanas laiku, tas nozīmē, ka uzņēmuma īstenotā kredītu politika kļuvusi stingrāka, tomēr svarīgi atzīmēt, ka nevar savus secinājumus balstīt tikai uz šo vienu rādītāju, tas ir jāskata dažādos pārskata periodos un jāsaprot tā tendences. Piemēram, fakts, ka klienti apmaksā savus parādus ātrāk, vērtējams pozitīvi un uzņēmumam ļoti izdevīgi, tomēr, ja stingrā kredītu politikas ietvaros klientu skaits ir samazinājies, tad sasniegtais rezultāts neattaisno līdzekļus, līdz ar to var secināt, ka šis rādītājs reprezentē konkrētā uzņēmuma debitoru parādu kontroles grupējuma darba efektivitāti.⁷¹

Kreditoru parādu aprites ātruma aprēķins (skatīt formulu 1.14) norāda uz to, ar kādu ātrumu uzņēmums norēķinās ar kreditoriem, kuri nodrošina uzņēmuma pamatdarbību: parādi piegādātājiem un pārējie kreditoru parādi (piemēram, nesamaksātie procentu, nodokļu un sociālās apdrošināšanas maksājumi, kā arī darba algas parādi).⁷²

$$\text{Kreditoru parādu aprites ātrums} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksa}}{\text{Vidējie pamatdarbības kreditoru parādi}} \quad [1.14]^{73}$$

Kreditoru parādu aprites ātruma aprēķināšanai izmanto datus no uzņēmuma bilances (nepieciešami dati par diviem pārskata periodiem, lai varētu aprēķināt vidējos pamatdarbības kreditoru parādus), kā arī peļņas vai zaudējumu finanšu pārskatā pieejamo informāciju (pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas). Kreditoru parādu aprites ilgums var tikt rēķināts arī dienās (skatīt 1.15 formulu), iegūtais rezultāts tiek definēts par kreditoru parādu aprites ilgumu. Ja debitoru parādu vidējais atmaksas dienu skaits pārsniedz kreditoru parādu atmaksas dienu skaitu, uzņēmumam iespējama problēmu rašanās saistībā ar naudas līdzekļu trūkumu.

$$\text{Kreditoru parādu aprites ilgums} = \frac{365}{\text{Kreditoru parādu aprites ātrums}} \quad [1.15]^{74}$$

---

⁶⁹ Turpat

⁷⁰ Turpat

⁷¹ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 87.lpp

⁷² Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁷³ Turpat

⁷⁴ Turpat

Aprite rādītāju kontekstā svarīgi pieminēt arī tādu rādītāju kā finanšu cikls (skatīt 1.15 formulu), ar kuru saprot laika posmu, kurā notiek naudas līdzekļu aprite uzņēmumā.⁷⁵

Finanšu cikls = krājumu aprites ilgums + debitoru parādu aprites ilgums – kreditoru parādu aprites ilgums [1.16]⁷⁶

Pozitīvs finanšu cikls norāda, cik dienas pirms naudas saņemšanas no debitoriem uzņēmums maksā saviem kreditoriem, savukārt negatīvs finanšu cikls – cik dienas pēc naudas saņemšanas no debitoriem uzņēmums maksā saviem kreditoriem. Ja finanšu cikls ir nulle, tas nozīmē, ka tajā pašā, kad uzņēmums saņem naudas līdzekļus no saviem debitoriem, tas norēķinās ar saviem kreditoriem.⁷⁷

Darba autore uzskata, ka arī aprites rādītāju un starp tiem ietilpsošā finanšu cikla aprēķināšanai ir liela nozīme uzņēmuma darbības efektivitātes kompleksam novērtējumam, jo tie sevī ietver svarīgu pozīciju analīzi, kuras var būtiski ietekmēt galējos finanšu rezultātus, respektīvi to, vai uzņēmums strādā ar peļņu vai zaudējumiem, vai tam ir pietiekami naudas līdzekļi savas saimnieciskās darbības uzturēšanai un finansēšanai, vai neveidojas lieli krājumi, kurus dažādu iemeslu dēļ ir grūti realizēt, kā arī parāda uzņēmuma debitoru maksāšanas disciplīnu un to, vai pie tās nepieciešams papildus piestrādāt, lai to uzlabotu.

---

⁷⁵ Corporate Finance Institute, pieejams:

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/accounting/working-capital-cycle/>

⁷⁶ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁷⁷ Turpat

3. FINANŠU ANALĪZE AS “MADARA COSMETICS”

3.1. Pamatdarbības apraksts

Uzņēmums “SIA Skin Laboratory” tika dibināts 2006. gada 28. jūlijā, Rīgā. 2008. gada martā tas tika pārdēvēts par “SIA MADARA Cosmetics” un 2017. gada 11. janvārī uzņēmums tika reorganizēts, tādējādi no sabiedrības ar ierobežotu atbildību kļuva par akciju sabiedrību un jau 2017. gada 10. novembrī sākās akciju kotēšana *Nasdaq Riga* biržā.⁷⁸

Uzņēmumam, kuru darba autore izvēlējās sava bakalaura darba izstrādes ietvaros, pamatdarbība iedalās:

- 1) Smaržu un kosmētisko līdzekļu ražošanā – 20, 42%;
- 2) Smaržu un kosmētisko līdzekļu vairumtirdzniecībā – 46, 45%;
- 3) Kosmētikas piederumu mazumtirdzniecībā – 47, 75%.⁷⁹

Uzņēmuma ražotne un laboratorija atrodas Mārupē, Zeltiņu ielā 131, kur no idejas tiek realizēts gatavs produkts un tiek pilnībā kontrolēts viss ražošanas process. Uzņēmums ražo pilnībā dabīgu un ekoloģisku kosmētiku, kura ir tikusi sertificēta pēc starptautiskā *Ecocert* standarta.⁸⁰

Ecocert pasaulē zināma kā viena no lielākajām bioloģiskās sertifikācijas organizācijām pasaulē, kura dibināta 1991. gadā un kuras atrašanās vieta ir Francija. Šī organizācija darbojas vairāk nekā 80 pasaules valstīs un tās mērķis ir veikt ekoprojektu sertifikāciju un inspekciju. Šo sertifikātu atzīst visā pasaulē, turklāt tā esamība apliecina, ka kosmētikas un kopšanas līdzekļi satur dabiskas izejvielas, kuras ir iegūtas bioloģiskā lauksaimniecībā. Lai iegūtu šo sertifikātu, uzņēmuma produkcijas sastāvā ir jābūt vismaz 95% dabisko izejvielu. Atlikušo 5% veidojošās sastāvdaļas tiek stingri regulētas. Šīm vielām ir noteiktas prasības: tām ir jābūt ekvivalentām ar dabā sastopamajām, taču iegūtām mākslīgi. Noteikts, ka minimums 95% no augu valsts izejvielām jābūt bioloģiski sertificētām. Šīs organizācijas ideoloģija aizliedz uzņēmuma ražotajai produkcijai pievienot jebkāda veida sintētiskās smaržvielas, konservantus vai citas sintētiskās izejvielas, kuras varētu mākslīgi nodrošināt ilgāku produkta derīgās lietošanas termiņu. Noteikts, ka arī ražojamā produkta iepakojumam ir jābūt pārstrādājamam.⁸¹

Darba autore uzskata, ka laboratorija un ražotne Latvijā ir AS “MADARA Cosmetics” liela priekšrocība, jo tā sniedz ne tikai darba vietas vietējiem iedzīvotājiem, tādējādi attīstot

⁷⁸ Nasdaq Baltic, pieejams:

https://www.nasdaqbaltic.com/market/upload/reports/mdara/2018_q4_lv_eur_00_ias.pdf

⁷⁹ Turpat

⁸⁰ Douglas, pieejams: <https://www.douglas.lv/lv/madara/>

⁸¹ Eko kosmētika, pieejams: <http://ekokosmetika.blogspot.com/p/sertifikati.html>

valsts kopējo ražošanas un tirdzniecības struktūru, bet arī palīdz nodrošināt uzņēmuma saražotās produkcijas kvalitātes nepārtrauktu pārbaudi un uzraudzību.

Uzņēmuma ideoloģija pārstāv uzskatu, ka efektīvākā ādas kopšana neaprobežojas tikai ar rūpēšanos par ādu. Īsta ādas kopšana ir ne tikai skaistums, bet arī labsajūta, cilvēka izvēles un tā rīcības sekas. Uzņēmuma vērtības ir cilvēcīgums, godīgums, mīlestība pret savu veicamo darbu un vidi mums apkārt. Šīs vērtības uzņēmums reprezentē savas saražotās produkcijas sastāvā iekļaujot tīrākās, drošākās un iedarbīgākās sastāvdaļas, izmantojot dabai draudzīgu iepakojumu. Uzņēmums rīkojas atbildīgi un ilgtspējīgi.⁸²

Darba autore piekrīt, ka uzņēmuma ilgtspējas nodrošināšanai, uzņēmumam ir jāseko pasaules attīstības tendencēm, ražojot iespējami dabīgus produktus un to ražošanas procesā īpašu uzmanību pievēršot cīņai pret apkārtējās vides piesārņojumu.

AS “MADARA Cosmetics” ir piešķirts NACE 2. redakcija kods 20.42 – smaržu un kosmētisko līdzekļu ražošana. NACE kodā 20.42 ietilpst:

1) Smaržu un ķermeņa kopšanas līdzekļu ražošana:

- Smaržas un tualetes ūdeņi;
- Skaistumkopšanas un dekoratīvās kosmētikas līdzekļi;
- Pretiedeguma un iedegumu veicinoši līdzekļi;
- Manikīra un pedikīra līdzekļi;
- Šampūni, matu lakas, cirtošanas un taisnošanas līdzekļi;
- Zobu pastas un mutes dobuma higiēnas līdzekļi, ieskaitot protēžu fiksēšanas līdzekļus;
- Skūšanās līdzekļi, ieskaitot līdzekļus pirms un pēc skūšanās;
- Dezodoranti un vannas sāļi;
- Depilatori.

2) Kosmētisko ziepju ražošana.⁸³ Darba autore uzskata, ka ir svarīgi atzīmēt, ka šajā klasē neietilpst dabisko un ēterisko eļļu ieguve un rafinēšana.

2018. gadā AS “MADARA Cosmetics” aktīvi ieviesa tirdzniecībā jaunus, līdz šim vēl šī uzņēmuma neražotus produktu veidus, darba autore piekrīt, ka īpaši izceļama saules aizsardzības produktu līnija, jo apstiprinājās uzņēmuma izvirzītie pieņēmumi par šī produkta pieprasījumu un nepieciešamību tirgū.

Aplūkotajā gadā tika noslēgts arī darbs pie jauno, funkcionālo matu kopšanas produktu izstrādes, tādējādi papildinot līdzšinējo matu kopšanas līdzekļu sortimentu, piedāvājot jau

---

⁸² Madara Organic skincare, pieejams: <https://www.madaracosmetics.com/lv/par-mums>

⁸³ NACE Lursoft, pieejams: <https://nace.lursoft.lv/?v=lv>

specializētākus produktus, kuri piemēroti produkcijas patērētājiem ar noteiktām vēlmēm, piemēram, matu augšanas stimulēšanu, apjomu, tekstūras un izturības uzlabošanu, kā arī galvas ādas kairinājuma mazināšanu un blaugznu novērtēšanu.⁸⁴ Darba autore atzinīgi vērtē faktu, ka šo produktu izstrādē tika iesaistīti arī potenciālie produktu patērētāji, piemēram, marta sākumā divas dienas pēc kārtas iepriekš piesakoties tika aicināti interesenti sertificēta ārsta uzraudzībā izmēģināt “MADARA Cosmetics” jauno pretblaugznu šampūnu, pēc mēneša atkārtoti ierodoties un izsakot savu vērtējumu par produktu, tā kvalitāti un iepakojumu, kā arī par sasniegtajiem rezultātiem, tādējādi iegūstot reālu informāciju par šī produkta potenciālo pieprasījumu un tā atzīstamību patērētāju starpā.

Sekojošas tendencēm, 2018. gada otrajā pusē uzņēmums uzsācis darbu arī pie dabīgas, sertificētas dekoratīvās kosmētikas līnijas izstrādes. Dekoratīvās kosmētikas kategorija pēc tirgus izmēra ir otrā lielākā aiz ādas kopšanas kategorijas, atsevišķos – uzņēmumam svarīgos tirgos, kuri saistāmi ar eksportu, piemēram, uz Skandināvijas valstīm, tie ir pat līdzvērtīgi. Arī šo uzņēmuma attīstības plānu darba autore vērtē ļoti augstu, jo projekta realizācijai tika izveidotas jaunas darba vietas uzņēmuma laboratorijā, mārketinga departamentā un administrācijā, kura atrodas jau iepriekš pieminētajā Mārupē. Šo produktu ieviešana tirgū paredzēta 2019. gada beigās un 2020. gada pirmajā pusgadā – tas atkarīgs no tā, cik sekmīga būs jauno produktu izstrāde un ražošanas procesu attīstība. Šī projekta īstenošanas ietvaros uzņēmums 2019. gadā paredz lielus finansiālus ieguldījumus, kuri izpaušas gan kā ilgtermiņa ieguldījumi, piemēram, ražošanas tehnoloģiju iegāde un attīstīšana, gan kā īstermiņa ieguldījumi, piemēram, produktu ražošanas uzsākšana, mārketinga atbalsta nodrošināšana.⁸⁵

2019. gada janvāra beigās “Nasdaq” birža paziņoja “Nasdaq Baltic Awards 2019” uzņēmumus, tādējādi publiski izceļot labākos “Nasdaq” Baltijas biržu uzņēmumus atklātības, labas pārvaldības un investoru attiecību izcilības jomā. AS “MADARA Cosmetics” ieguva balvu nominācijā par “Labākās investoru attiecības First North tirgū”, tas ir: par izcilu informācijas atklātuma nodrošināšanu un par sasniegumiem investoru piesaistē alternatīvajā tirgū.⁸⁶

Pēc darba autores domām, ārēji uzņēmuma sasniegumi un uzstādītie mērķi liecina par uzņēmuma efektīvu darbību un potenciāli lielām nākotnes perspektīvām, tomēr, lai varētu izteikt šos pieņēmumus, ir svarīgi veikt arī kompleksu uzņēmuma finanšu rādītāju analīzi, jo tā sniegs ieskatu par patieso uzņēmuma finansiālo stāvokli un tā attīstības tendencēm.

---

⁸⁴ Nasdaq Baltic, pieejams:

https://www.nasdaqbaltic.com/market/upload/reports/mdara/2018_q4_lv_eur_00_ias.pdf

⁸⁵ Turpat

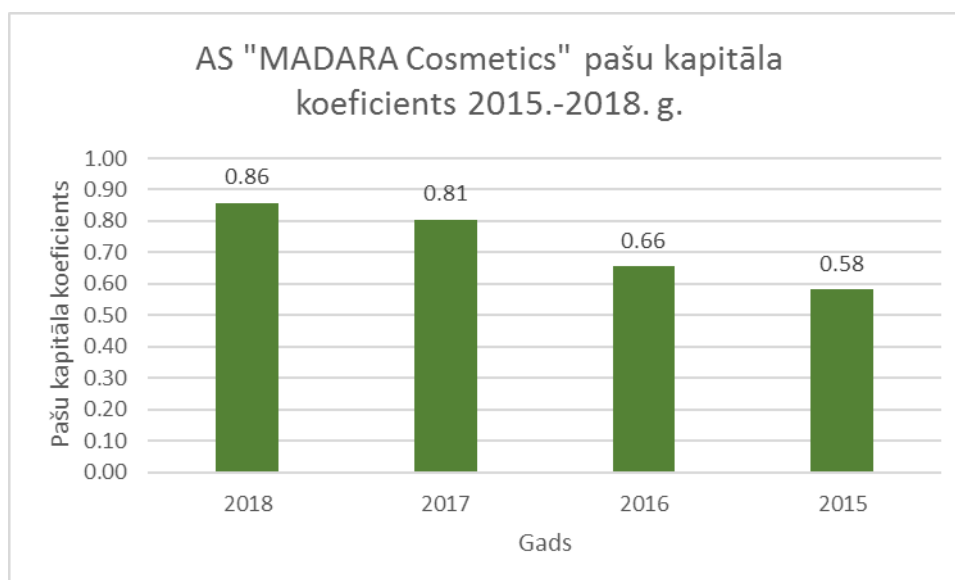
⁸⁶ Latvijas Sabiedriskie Mediji, pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/starp-nasdaq-baltijas-birzu-balvas-sanemejiem-ari-madara-cosmetics-un-altum.a307954/>

3.2. AS “MADARA Cosmetics” finanšu koeficientu analīze

Padziļinātāka ieskata gūšanai par dažādiem uzņēmuma darbības aspektiem darba autore izvēlējusies aprēķināt un analizēt finanšu koeficientus par četriem AS “MADARA Cosmetics” darbības gadiem no 2015. gada līdz 2018. gadam, 2018. gada finanšu koeficientu aprēķinam izmantojot nerevidētos finanšu pārskata datus, jo tādi ir jaunākie pieejamie dati un pēc darba autores domām, tie sniegs vispārēju ieskatu par šo rādītāju attīstības virzienu un tendencēm, kā arī ļaus izdarīt attiecīgus secinājumus, kuri palīdzēs izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma darbības uzlabošanai. Darba autore aprēķinās un analizēs finanšu koeficientus, kurus var iedalīt četrās grupās: kapitāla struktūras rādītāji, likviditātes rādītāji, rentabilitātes rādītāji un aprites rādītāji.

Pirmā grupa, kuru darba autore analizēs, ir kapitāla struktūras rādītāji - tie sniedz iespēju izprast uzņēmuma kapitāla struktūru, to izmantošanas mērķis ir uzņēmuma finansiālās stabilitātes novērtēšana.⁸⁷ Darba autore detalizētāk aprēķinās un analizēs trīs kapitāla struktūras rādītājus – pašu kapitāla koeficientu, saistību koeficientu un finanšu sviru.

Pašu kapitāla koeficienta aprēķina rezultāts ļauj noteikt pašu kapitāla īpatsvaru kopējā uzņēmuma kapitālā.⁸⁸ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.2 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma pašu kapitāla koeficients no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.1. attēlā.

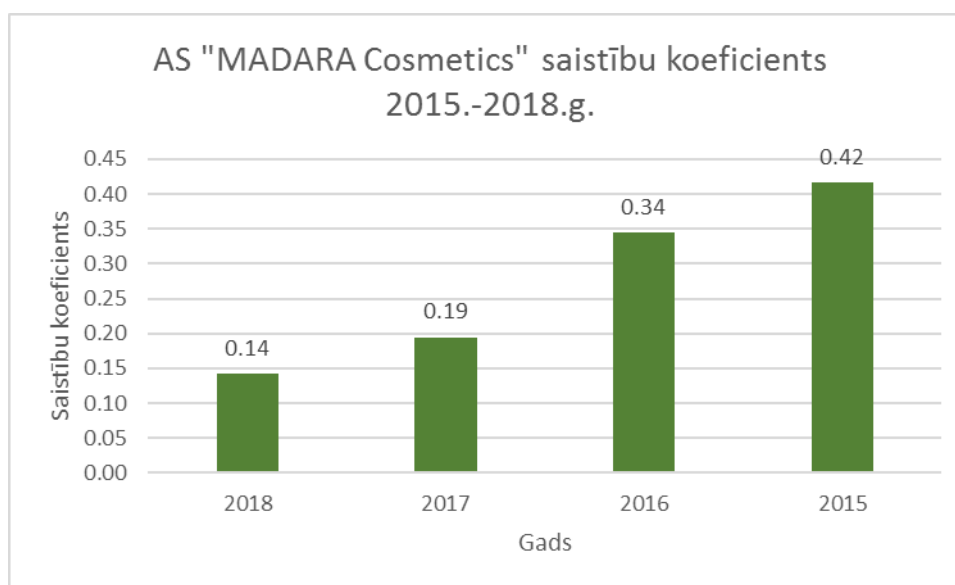
3.1. att. AS “MADARA Cosmetics” pašu kapitāla koeficients 2015.-2018.g., darba autores veidots

⁸⁷ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komercesabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁸⁸ Turpat

Pēc 3.1. attēlā iegūtajiem rezultātiem darba autore secina, ka uzņēmuma pašu kapitāla koeficientam ir tendence pieaugt, tas nozīmē, ka AS “MADARA Cosmetics” finansiālā stabilitāte sākot no 2015. gada ir pieaugusi un tai ir tendence pieaugt. 2017. gadā pašu kapitāla koeficients salīdzinot ar 2016. gadu palielinājās par 0.15, darba autore to skaidro ar sabiedrības maiņu no sabiedrības ar ierobežotu atbildību uz akciju sabiedrību, šajā laikā uzņēmums izlaižot akcijas biržā piesaistīja relatīvi lielus naudas līdzekļus, tādējādi palielinot pašu kapitāla īpatsvaru kopējā kapitālā. Darba autore vērtē pozitīvi pašu kapitāla koeficienta pieaugumu 2018. gadā, jo uzskata, ka uzņēmums realizē veiksmīgu politiku attiecībā uz investoru piesaisti, kuri palīdz realizēt uzņēmuma uzstādītos mērķus attiecībā pret saražotā produkcijas klāsta daudzveidošanu un Mārupē atrodošās ražotnes iekārtu modernizēšanu.

Saistību koeficienta aprēķina rezultāts sniedz iespēju saprast saistību jeb aizņemtā kapitāla īpatsvaru uzņēmuma kopējā kapitālā. Pretēji pašu kapitāla koeficientam, lielāks saistību īpatsvars uzņēmuma kopējā kapitālā skaidrojams ar uzņēmuma finansiālās stabilitātes samazināšanos.⁸⁹ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.3. formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma saistību koeficients no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.2. attēlā.

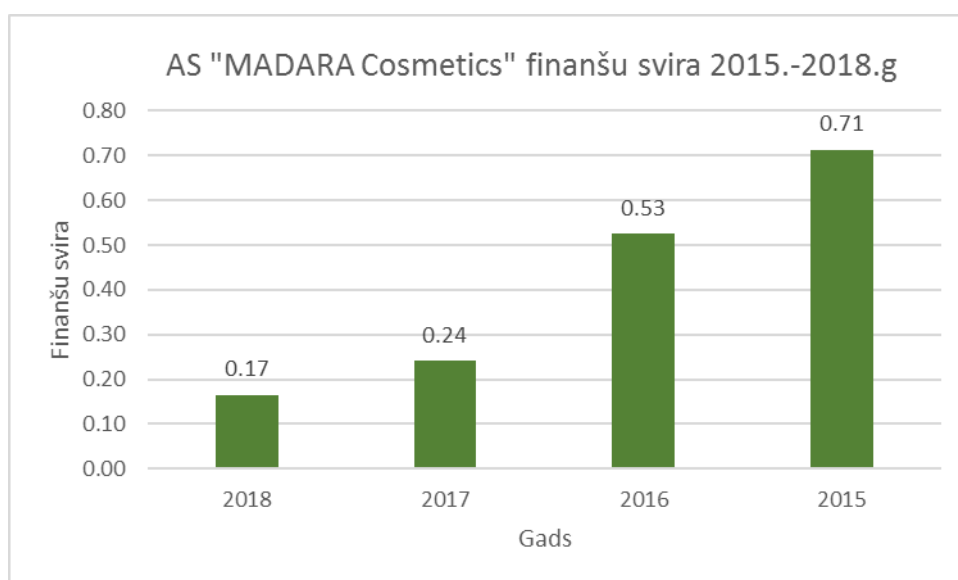
3.2. att. AS “MADARA Cosmetics” saistību koeficients 2015.-2018.g., darba autores veidots

Saskaņā ar 3.2. attēlā iegūtajiem rezultātiem darba autore secina, ka AS “MADARA Cosmetics” saistību koeficientam sākot no 2015. gada ir tendence samazināties, līdz ar to arī šis koeficients parāda, ka uzņēmuma finansiālajai stabilitātei ir tendence pieaugt. 2015. gadā salīdzinoši lielo saistību koeficientu, salīdzinot ar 2018. gadu, darba autore skaidro ar to, ka

⁸⁹ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komerksabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

2015. gadā AS “MADARA Cosmetics” uzņēmumies papildus diezgan lielas kredītsaistības, kuras visdrīzāk ir saistītas ar uzņēmējdarbības paplašināšanu – uzņēmums iegādājies jaunas tehnoloģiskās iekārtas, uzsācis ražotnes būvniecību Mārupē un veicis citus ilgtermiņa ieguldījumus. Darba autore vērtē pozitīvi saistību koeficienta samazināšanās un pašu kapitāla koeficienta pieaugšanas tendences AS “MADARA Cosmetics”, jo tās norāda uz uzņēmuma potenciālo finansiālo stabilitāti, līdz ar to uzņēmumam nevajadzētu saskarties ar problēmām kredīta saņemšanai no kredītiestādēm, vērtējot to no uzņēmējdarbības finansēšanas aspekta – tas galvenokārt notiek no uzņēmuma pašu līdzekļiem.

Finanšu sviras koeficienta aprēķina gaitā iegūtais rezultāts raksturo saistību jeb aizņemtā kapitāla attiecību pret uzņēmuma kopējo kapitālu. Augstāks rādītājs skaidrojams ar augstāku finanšu risku.⁹⁰ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.4 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma finanšu svira no 2015. līdz 2018. gadam redzama 3.3. attēlā.

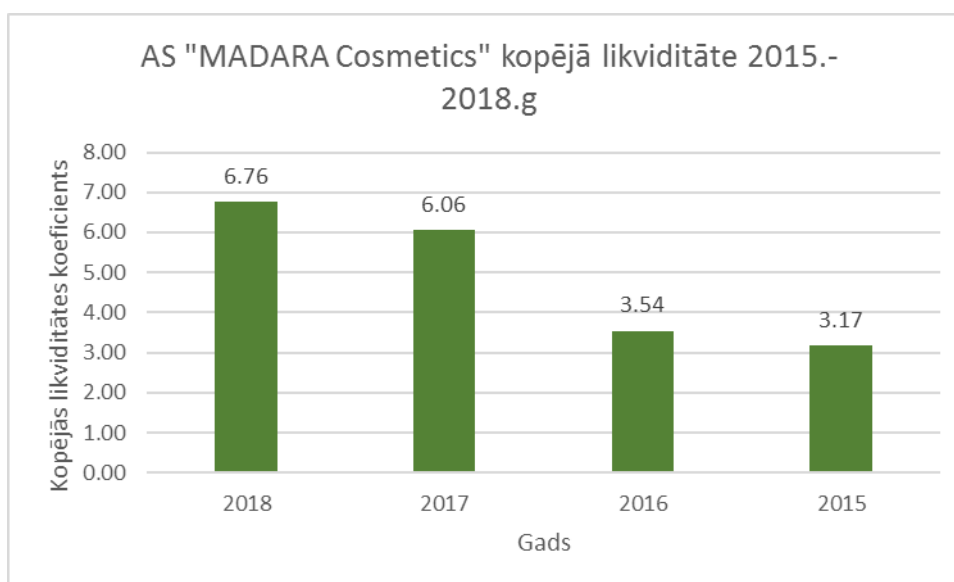
3.3. att. AS “MADARA Cosmetics” finanšu svira 2015.-2018.g., darba autore veidots

Saskaņā ar 3.3. attēlā iegūtajiem rezultātiem, darba autore secina, ka AS “MADARA Cosmetics” finanšu sviras koeficientam ir tendence samazināties un uzņēmuma finansiālā stabilitāte sākot no 2015. gada ir būtiski uzlabojusies. Arī augsto finanšu sviras koeficientu, salīdzinot ar 2018. gadu 2015. gadā darba autore skaidro ar uzņēmuma kredītsaistību pieaugumu, bet, tā kā uzņēmums to izmantoja ilgtermiņa ieguldījumu veikšanai nevis apgrozāmo līdzekļu nodrošināšanai, darba autore to vērtē atzinīgi.

⁹⁰ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

Otrā grupa, kuru darba autore analizēs, ir likviditātes rādītāji. Tie sniedz iespēju apzināt uzņēmuma spējas segt savas īstermiņa saistības un raksturo uzņēmuma spēju tikt galā ar iespējamajiem īstermiņa finansiālajiem riskiem, ja tādi izveidojas.⁹¹ Darba autore detalizētāk aprēķinās un analizēs trīs likviditātes rādītājus – kopējo likviditāti, starpposma likviditāti un absolūto likviditāti.

Kopējās likviditātes rādītāja aprēķina rezultāts raksturo uzņēmuma spēju segt savas īstermiņa saistības ar uzņēmuma rīcībā atrodošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem. Finansistu starpā pastāv uzskats, ka gadījumā, kad kopējās likviditātes koeficients ir lielāks par vienu, uzņēmumam nevajadzētu pastāvēt grūtībām segt savas īstermiņa saistības, tomēr optimālā gadījumā šim rādītājam būtu ieteicams būt robežās no viena līdz trīs.⁹² Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.5. formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma kopējās likviditātes rādītājs no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.4. attēlā.

3.4. att. AS “MADARA Cosmetics” kopējā likviditāte 2015.-2018.g., darba autores veidots

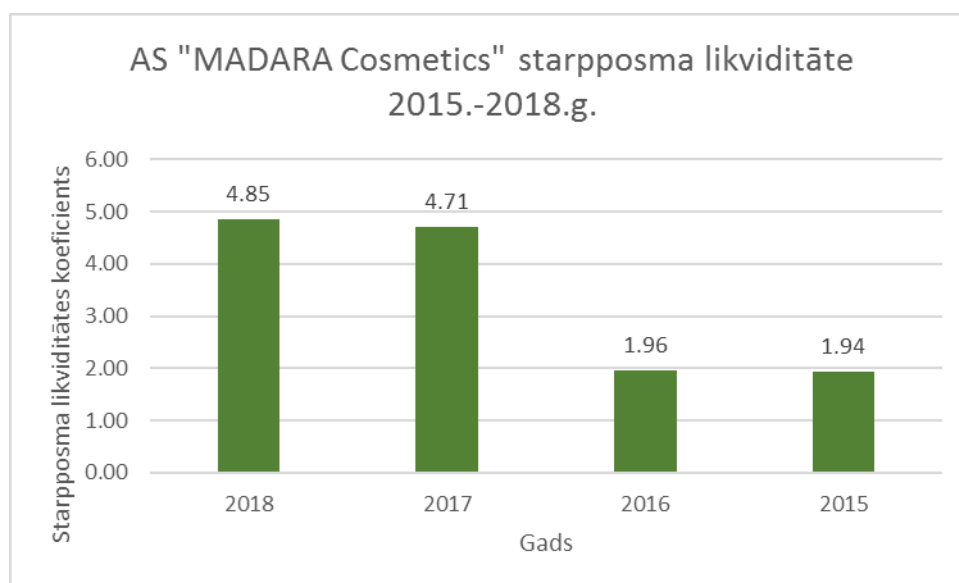
Saskaņā ar 3.4. attēlā iegūtajiem rezultātiem, darba autore secina, ka AS “MADARA Cosmetics” kopējās likviditātes rādītājam sākot no 2015. gada ir tendence palielināties. Tā kā aprēķinātie rādītāji ir lielāki par vienu un pat pārsniedz optimālo normas robežu trīs, darba autore secina, ka uzņēmums spēj veiksmīgi segt savas īstermiņa saistības, tomēr darba autore uzskata, ka to nevar vērtēt tikai pozitīvi, jo uzņēmumam ir diezgan lieli krājumi un debitoru parādi.

⁹¹ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

⁹² Lursoft, pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>

Straujš kopējās likviditātes rādītāja pieaugums no 2017. gada pēc darba autores domām saistāms gan ar uzņēmuma sabiedrības maiņu no sabiedrības ar ierobežotu atbildību uz akciju sabiedrību, kuras rezultātā uzņēmums veiksmīgi piesaistīja līdzekļus, gan ar naudas līdzekļu uzkrāšanu, iespējams, 2019. gadā uzņēmums paredzējis kādu lielāku pirkumu saistībā ar piedāvātā produkcijas klāsta papildināšanu vai naudas novirzīšanu attīstībā.

Ar starposma likviditātes koeficienta aprēķina starpniecību tiek detalizētāk vērtēta īstermiņa saistību likviditāte, aprēķina gaitā no apgrozāmajiem līdzekļiem atņemot krājumus. Krājumi tiek uzskatīti par nelikvidāko apgorzāmo līdzekļu posteni, jo tos ne vienmēr iespējams ātri un tirgus vērtībā pārvērst naudas izteiksmē. Zems starposma likviditātes koeficients nozīmē to, ka uzņēmumam ir liels krājumu daudzums un tam ir problēmas ar to realizēšanu, kā arī to, ka krājumu izveidošanai tiek izmantots pārāk liels uzņēmuma aktīvu daudzums.⁹³ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.6 formulu un balstoties uz AS "MADARA Cosmetics" bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma starposma likviditātes rādītāji no 2015. līdz 2018. gadam redzami 3.5. attēlā.

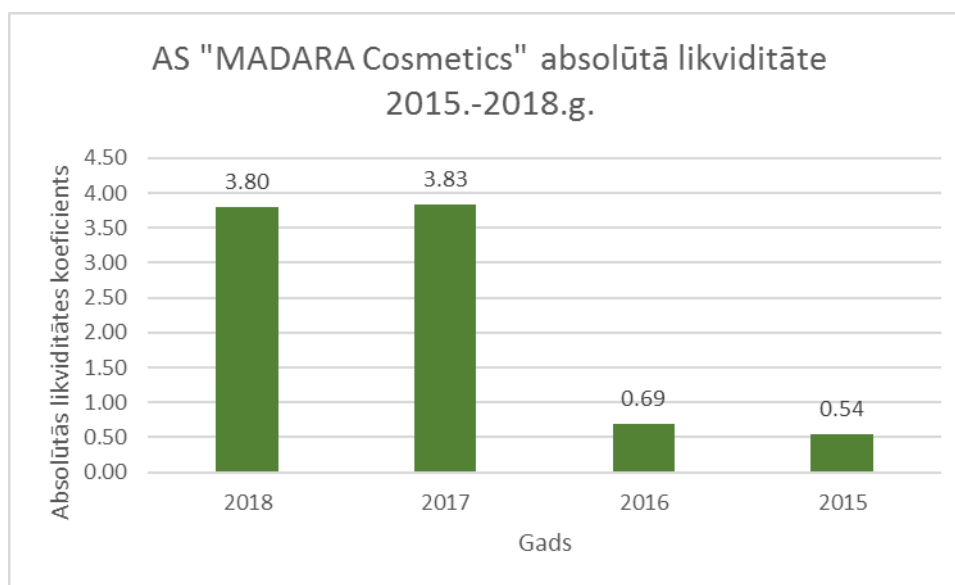

3.5. att. AS "MADARA Cosmetics" starposma likviditāte 2015.-2018.g., darba autores veidots

Saskaņā ar 3.5. attēlā iegūtajiem rezultātiem, darba autore secina, ka AS "MADARA Cosmetics" starposma likviditātes rādītājam līdzīgi kā kopējās likviditātes rādītājam ir tendence pieaugt. Starposma likviditātes strauju pieaugumu 2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu darba autore skaidro ar debitoru parādu pieaugumu un naudas līdzekļu uzkrāšanu, šī iemesla dēļ to nevar vērtēt tikai pozitīvi, neskatoties uz to, ka rādītājs atbilst normai.

⁹³ Lursoft, pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>

Absolūtās likviditātes rādītāja aprēķins raksturo uzņēmuma spēji segt savas īstermiņa saistības ar relatīvi vislikvīdākajiem uzņēmuma rīcībā esošajiem līdzekļiem – skaidru naudu uzņēmuma kasē un norēķinu kontos, kā arī ar īstermiņa vērtspapīriem.⁹⁴ Valsts ieņēmumu dienesta publicētajos normatīvos teikts, ka absolūtās likviditātes rādītājs vērtējams kā optimāls, ja tas ir robežās no 0,3 līdz 1.⁹⁵ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.7 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma absolūtās likviditātes rādītāji no 2015. līdz 2018. gadam redzami 3.6. attēlā.

3.6. att. AS “MADARA Cosmetics” absolūtā likviditāte 2015.-2018.g., darba autore veidots

Pēc 3.6. attēlā iegūtajiem rezultātiem, darba autore secina, ka AS “MADARA Cosmetics” absolūtās likviditātes rādītājam laika posmā no 2015. gada līdz 2017. gadam ir tendence palielināties, tomēr 2018. gadā, izmantojot nerevidētos bilances datus, aprēķina rezultātā iegūtais rezultāts parāda, ka šis rādītājs nedaudz samazinās, salīdzinot ar 2018. gadu. Analizētajā laika posmā absolūtās likviditātes rādītājs neatbilst Valsts ieņēmumu dienesta publicētajiem normatīviem, 2015. un 2016. gadā tas ir mazāks, bet 2017. un 2018. gadā lielāks par noteikto normas robežu no viens līdz trīs. Pēc darba autore domām, rādītājs 2015. un 2016. gadā bija zem normas robežas, jo uzņēmums veica ilgtermiņa ieguldījumus, tomēr 2017. un 2018. gadā naudas līdzekļus sāka staruji uzkrāt, visticamāk, lai attīstītu uzņēmējdarbību.

Kopumā darba autore likviditātes rādītājus vērtē pozitīvi no spējas segt īstermiņa saistības aspekta, taču AS “Madara Cosmetics” jādodomā kā veiksmīgāk realizēt krājumus, lai tie

⁹⁴ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

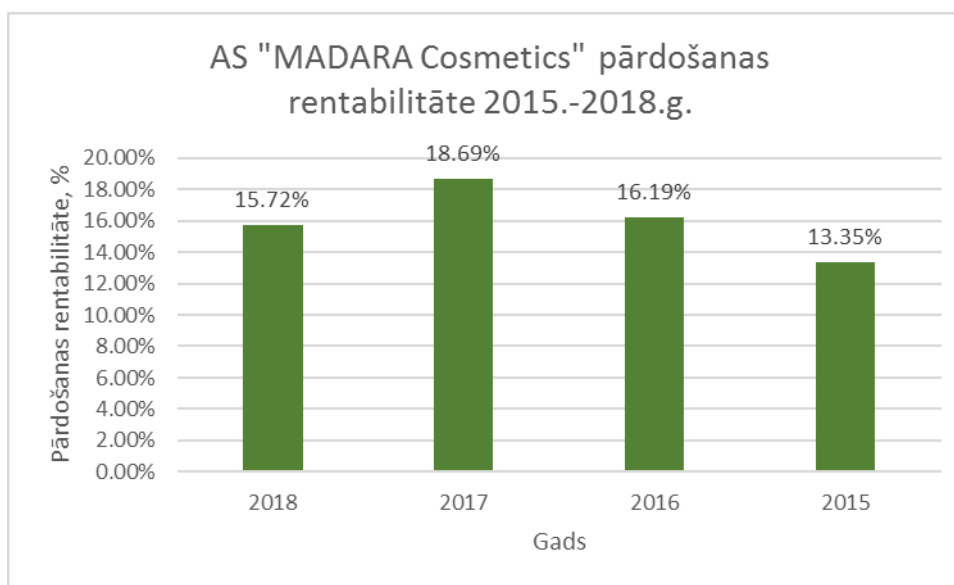
⁹⁵ Valsts ieņēmumu dienests, pieejams:

https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/nodoklu_maksataju_reitinga_sistema_07.02.2018.pdf

neuzkrātos, piemēram, rīkojot īpašas klientu dienas vai piestrādājot pie uzņēmuma atpazīstamības uzlabošanas un mārketinga, kā arī detalizētāk jāanalizē debitoru parādu pieauguma iemesls un kas to veicina, jaunu klientu piesaiste vai jau esošo klientu samaksas termiņa kavēšana.

Trešā grupa, kuru darba autore analizēs, ir rentabilitātes rādītāji. Šie rādītāji raksturo uzņēmuma saimnieciskās darbības un kapitāla izmantošanas efektivitāti.⁹⁶ Darba autore detalizētāk aprēķinās un analizēs trīs rentabilitāti raksturojošos rādītājus – pārdošanas rentabilitāti, aktīvu rentabilitāti un pašu kapitāla rentabilitāti.

Pārdošanas rentabilitātes rādītāja aprēķins sniedz iespēju apzināt peļņas lielumu uzņēmuma ieņēmumos. Tāpat kā likviditātes rādītājus, arī šis rādītājs ir jāanalizē dinamikā. Aprēķināto rādītāju izskata procentuāli, augstāks procentu līmenis uzskatāms nozīmē to, ka saimniecisko darbību iespējams raksturot kā efektīvu un sevi attaisnojošu, savukārt zems pārdošanas rentabilitātes līmenis liecina par kādu neveiksmi vai neizdošanos kādā no uzņēmuma veiktajām darbībām, to ir svarīgi konstatēt laicīgi, jo pretējā gadījumā tas var izraisīt uzņēmuma krīzi.⁹⁷ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.7 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma pārdošanas rentabilitātes rādītāji laika posmam no 2015. līdz 2018. gadam redzami 3.7. attēlā.

3.7. att. AS “MADARA Cosmetics” pārdošanas rentabilitāte 2015.-2018.g., darba autores veidots

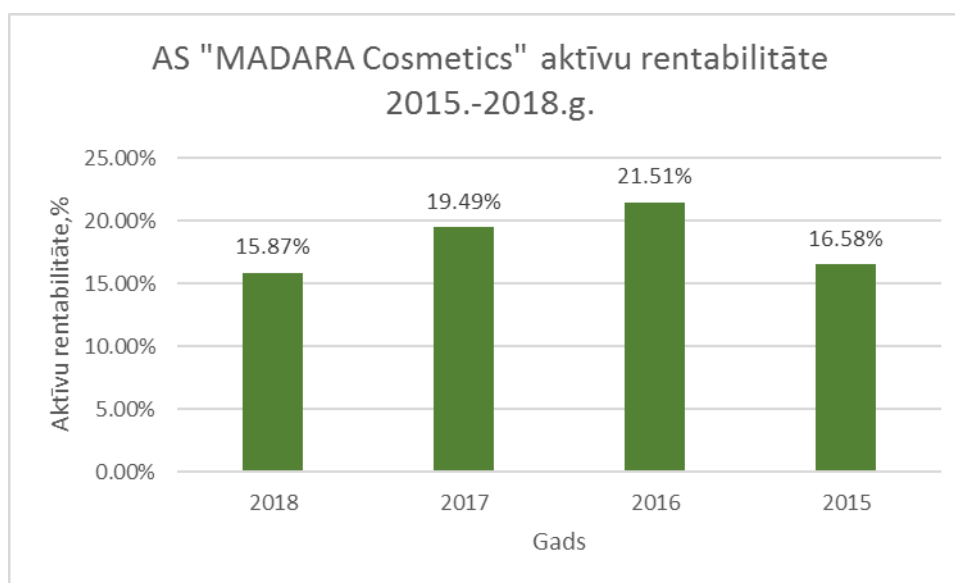
Pēc 3.7. attēlā iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka AS “MADARA Cosmetics” pārdošanas rentabilitātei no 2015. līdz 2017. gadam bija tendence palielināties, darba autore to

⁹⁶ Digitālā biznesa rokasgrāmata, pieejams: <http://rokasgramata.lv/vadiba/rentabilitate/>

⁹⁷ Rurāne M. Finanšu menedžments. RSEBAA, Rīga, 2005, 285-288.lpp

skaidro ar uzņēmuma izmaksu veiksmīgu samazināšanu, tādējādi palielinot peļņu, tomēr 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, pārdošanas rentabilitāte nedaudz samazinājās, tas ir: par 2,95 % punktiem, ko pēc darba autores domām, varētu skaidrot ar pārdošanas izmaksu palielināšanos, kā arī ar peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņa “pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas” summas pieaugumu. Pēc darba autores domām, negatīvi vērtējams tas, ka uzņēmumam 2018. gadā palielinājās abi iepriekšminētie izdevumu posteņi, tajā pašā laikā palielinoties arī krājumiem, tas atstājis redzamu ietekmi uz uzņēmuma pārdošanas rentabilitāti: peļņa, kādu uzņēmums gūst uz vienu apgrozījuma eiro, samazinās.

Aktīvu rentabilitātes aprēķina rezultāts sniedz iespēju saprast, kāda ir uzņēmuma aktīvu atdeve, respektīvi – kāda ir uzņēmuma peļņa uz vienu aktīvos ieguldīto eiro.⁹⁸ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.8 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma aktīvu rentabilitātes rādītāji laika posmam no 2015. līdz 2018. gadam redzami 3.8. attēlā.

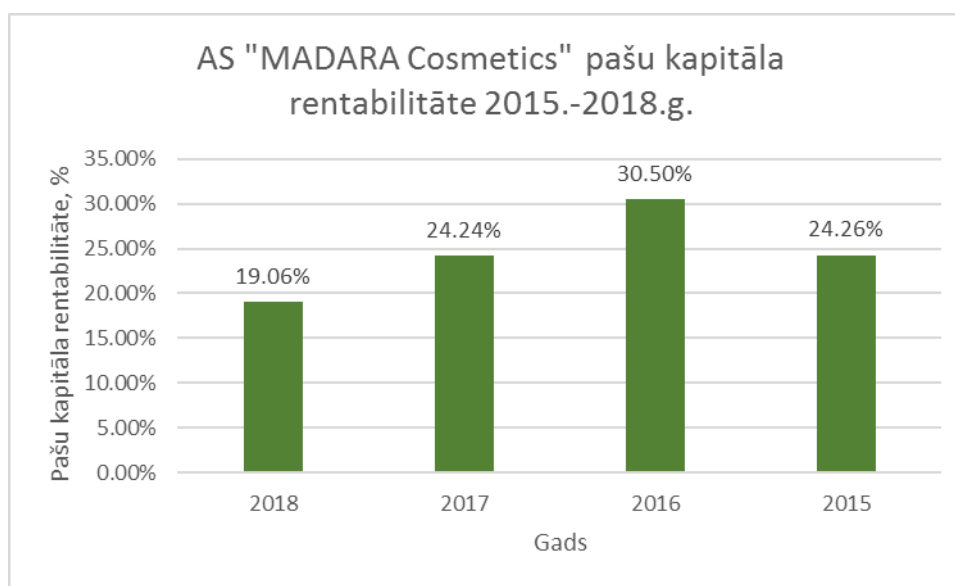

3.8. att. AS “MADARA Cosmetics” aktīvu rentabilitāte 2015.-2018.g., darba autores veidots

Pēc 3.8. attēlā iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka AS “MADARA Cosmetics” aktīvu rentabilitātes rādītājiem nav kopējs trends, sākot no 2016. gada uzņēmuma aktīvu rentabilitāte samazinās, tas nozīmē, ka samazinās uzņēmuma peļņa uz vienu aktīvos ieguldīto eiro. Darba autore to skaidro ar nepietiekami efektīvu krājumu realizāciju un debitoru parādu pieaugumu. Šie divi posteņi atstāj negatīvu ietekmi ne tikai uz rentabilitātes, bet arī likviditātes rādītājiem, turklāt tie samazina uzņēmuma peļņu.

⁹⁸ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komerccabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

Pašu kapitāla rentabilitātes rādītājs sniedz iespēju apzināt uzņēmuma pašu kapitāla atdevi, respektīvi, norāda uz to, kāda ir uzņēmuma peļņa uz vienu pašu kapitālā ieguldīto eiro. Salīdzinājumā ar aktīvu rentabilitātes rādītāju, pašu kapitāla rentabilitātes rādītājam ir ieteicams būt lielākam, tas nozīmētu, ka uzņēmums efektīvi izmanto savus aizņemtos naudas līdzekļus, jo tie tiek ieguldīti procesos, kuri veicina uzņēmuma tālāku attīstību nevis tiek izmantoti uzņēmuma īstermiņa saistību segšanai.⁹⁹ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.9 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē atrodamajiem skaitliskajiem datiem, uzņēmuma pārdošanas rentabilitātes rādītāji laika posmam no 2015. līdz 2018. gadam redzami 3.9. attēlā.

3.9. att. AS “MADARA Cosmetics” pašu kapitāla rentabilitāte 2015.-2018.g., darba autores veidots

Pēc 3.9. attēlā iegūtajiem rezultātiem var secināt, ka AS “MADARA Cosmetics” pašu kapitāla rentabilitātes rādītājiem tāpat kā aktīvu rentabilitātes rādītājiem nav kopējs trends. No apskatītajiem četriem gadiem, 2016. gadā pašu kapitāla rentabilitāte bija visaugstākā: uz vienu pašu kapitālā ieguldīto eiro AS “MADARA Cosmetics” peļņa bija apmēram 0,34 centi. 2017. un 2018. gadā salīdzinot ar 2016. gadu pašu kapitāla rentabilitāte samazinājās, darba autore to skaidro ar naudas līdzekļu uzkrāšanu, jo nauda vienkārši stāv uzņēmuma kontā un netiek īpaši izmantota, visticamāk, lai 2019. gadā veiktu lielākus ilgtermiņa finanšu ieguldījumus.

Svarīgi atzīmēt, ka visos četros aplūkotajos gados pašu kapitāla rentabilitāte bija lielāka par 3.8. attēlā redzamo aktīvu rentabilitāti, darba autore to vērtē atzinīgi, jo tas nozīmē, ka AS “MADARA Cosmetics” no analizētajiem četriem gadiem, visus gadus ir efektīvi izmantojusi aizņemtos naudas līdzekļus.

⁹⁹ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komercsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

Ceturajā grupā, kuru darba autore analizēs, ir apmaksas rādītāji. Šie rādītāji raksturo uzņēmuma darbības efektivitāti, to būtībā atklājas tas, cik efektīvi tiek izmantoti uzņēmuma pamatlīdzekļi un apgrozāmie līdzekļi, šo rādītāju praktiskais pielietojums ir naudas līdzekļu apmaksas novērtēšana uzņēmumā.¹⁰⁰ Darba autore detalizētāk apskatīs un analizēs trīs apmaksas rādītājus – krājumu apmaksas ātrumu un ilgumu, debitoru parādu apmaksas ātrumu un ilgumu un kreditoru parādu apmaksas ātrumu un ilgumu.

Krājumu apmaksas ātruma aprēķins norāda uz to, cik reizes gadā ir apmaksājami līdzekļi, kurus uzņēmums ir ieguldījis krājumos.¹⁰¹ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.10 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinā atrodamo skaitlisko informāciju, uzņēmuma krājumu apmaksas ātrums no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.1. tabulā.

3.1.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” krājumu apmaksas ātrums 2017.-2018. gadam¹⁰²

Rādītājs	2018	2017	2016	2015
Krājumu apmaksas ātrums	1.90	1.96	2.52	2.46

Pēc 3.1. tabulā redzamās informācijas darba autore secina, ka vidēji krājumu apmaksas ātrums AS “MADARA Cosmetics” ir divas reizes gadā. Visaugstākais krājumu apmaksas rādītājs bija 2016. gadā, taču ar katru nākamā gadu tam ir vērojama tendence samazināties.

Darba autore vērtē negatīvi krājumu uzkrāšanos, jo uzņēmuma saražotā produkcija ir ļoti specifiska: tai ir noteikts derīguma termiņš, turklāt uzņēmums sācis paplašināt piedāvātās produkcijas klāstu un plāno to darīt arī nākotnē, vienlaicīgi krājumu apjoma palielināšanās procesam notiek arī pārdošanas izmaksu un saražotās produkcijas ražošanas pašizmaksas palielināšanās.

Uzņēmuma īstenotā politika attiecībā pret krājumu realizēšanu nav pietiekami efektīva un būtu jāmeklē jauni veidi vai tirgi, kuros saražoto produkciju varētu veiksmīgi realizēt.

Krājumu apmaksas ātrums dienās norāda uz nosacīto dienu skaitu, kuru laikā tiek pilnībā atjaunoti krājumi. Mazāks krājumu apmaksas rādītājs dienā vērtējams pozitīvi, jo tas nozīmē, ka intensīvāk tiek izmantoti uzņēmuma rīcībā esošie līdzekļi, to apgrozība ir ātra.¹⁰³

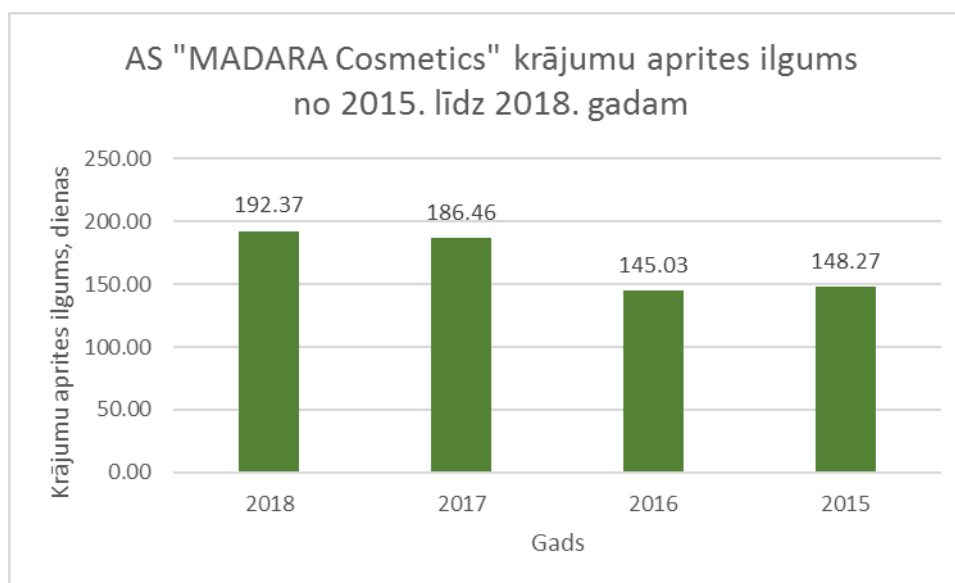
¹⁰⁰ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

¹⁰¹ Turpat

¹⁰² Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina datiem

¹⁰³ Dūdele A., Korsaka T. Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 86.lpp

Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.11 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā atrodamo skaitlisko informāciju, uzņēmuma krājumu aprites ilgums no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.10. attēlā.

3.10. att. AS “MADARA Cosmetics” krājumu aprites ilgums 2015.-2018.g., darba autores veidots

Pēc 3.10. attēlā iegūtajiem rezultātiem darba autore var secināt, ka krājumu aprites ilgums sākot ar 2016. gadu ir pieaudzis. Darba autore to vērtē negatīvi, jo krājumu aprites ilguma samazināšanās skaidrojama ar lēnu krājumu apgrozību. Daļa no uzņēmumam piederošajiem līdzekļi ir saistīti un nav pieejami izmantošanai, piemēram, lai finansētu uzņēmuma attīstību.

Debitoru parādu aprites ātruma rādītāja aprēķins norāda uz to, cik ātri uzņēmuma klienti jeb debitori izpilda savas saistības attiecībā pret uzņēmumu.¹⁰⁴ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.13 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā atrodamo skaitlisko informāciju, uzņēmuma debitoru parādu aprites ilgums no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.2. tabulā.

3.2.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” debitoru parādu aprīte 2017.-2018. gadam¹⁰⁵

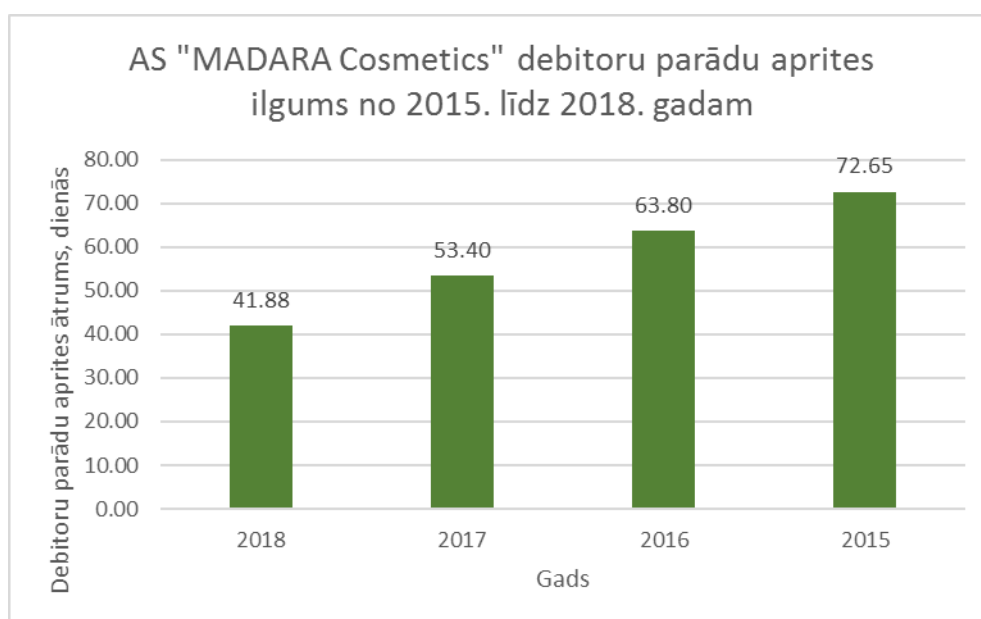
Rādītājs	2018	2017	2016	2015
Debitoru parādu aprites ātrums	8.71	6.84	5.72	5.02

¹⁰⁴ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

¹⁰⁵ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina datiem

Pēc 3.2. tabulā redzamās informācijas darba autore secina, ka AS “MADARA Cosmetics” vidējais debitoru parādu aprites ātrums ir apmēram sešas reizes gadā. Sākot ar 2015. gadu šim rādītājam ir tendence pieaugt, kas, pēc darba autores domām, ir vērtējams pozitīvi, jo palielinās aprite.

Pārrēķinot debitoru parādu aprites ātrumu dienās iegūst debitoru parādu aprites ilgumu.¹⁰⁶ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.13 formulu un balstoties uz “AS MADARA Cosmetics” bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā atrodamo skaitlisko informāciju, uzņēmuma debitoru parādu aprites ilgums no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.11. attēlā.

3.11. att. AS “MADARA Cosmetics” debitoru parādu aprites ilgums 2015.-2018.g., darba autores veidots

Pēc 3.11. attēlā redzamās informācijas, darba autore var secināt, ka AS “MADARA Cosmetics” debitoru parādu aprites ilgums sākot no 2015. gada samazinās. Darba autore to vērtē pozitīvi un varētu skaidrot ar to, ka uzņēmuma klienti jeb debitori savas saistības sedz arvien ātrāk, vai arī uzņēmums ir samazinājis parādu atmaksas termiņus, iespējams uzņēmums savu jauno klientu atmaksu uzrauga stingrāk.

Kreditoru parādu aprites ātruma aprēķins norāda uz to, ar kādu ātrumu uzņēmums sedz savas saistības ar kreditoriem, kuri tiem nodrošina pamatdarbību.¹⁰⁷ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.14 formulu un balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā atrodamo skaitlisko informāciju, uzņēmuma kreditoru parādu aprites ātrums no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.3. tabulā.

¹⁰⁶ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

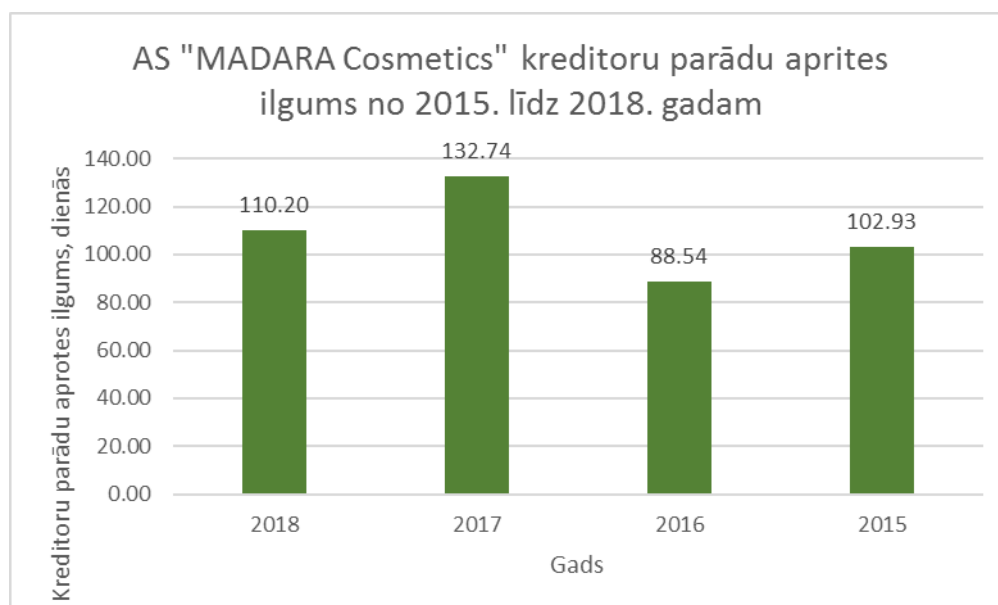
¹⁰⁷ Turpat

AS "MADARA Cosmetics" kreditoru parādu aprite 2017.-2018. gadam¹⁰⁸

Rādītājs	2018	2017	2016	2015
Kreditoru parādu aprites ātrums	3.31	2.75	4.12	3.55

Pēc 3.3. tabulā redzamās informācijas darba autore secina, ka AS "MADARA Cosmetics" vidējā kreditoru parādu aprite gadā ir apmēram trīs reizes. Kreditoru parādu aprites ātrums šajos četros gados ir svārstīgs, tomēr 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu tas palielinājās.

Kreditoru parādu aprites ātrumu pārrēķinot dienās iegūst kreditoru parādu aprites ilgumu.¹⁰⁹ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.16 formulu un AS "MADARA Cosmetics" bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā atrodamo skaitlisko informāciju, uzņēmuma kreditoru parādu aprites ilgums no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.12. attēlā.

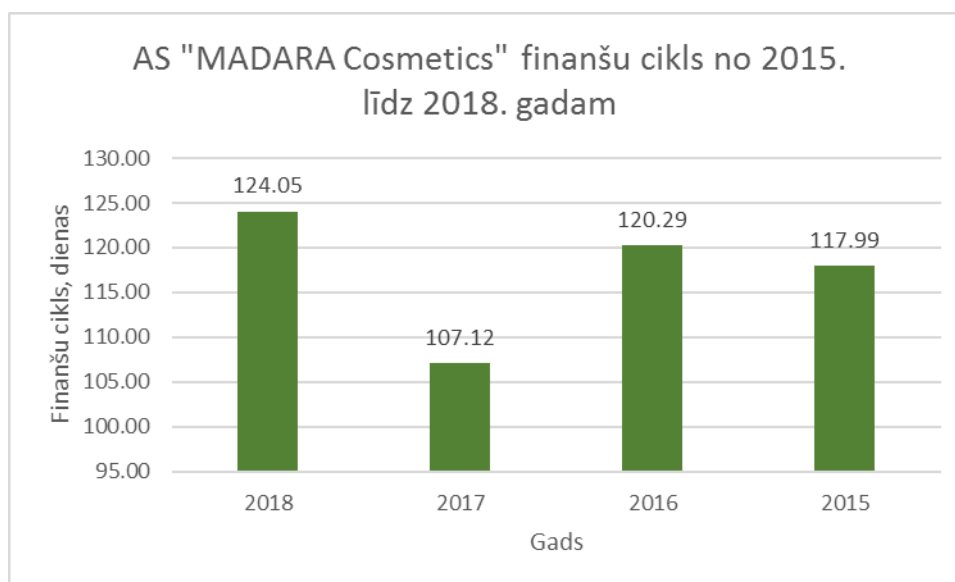
3.12. att. AS "MADARA Cosmetics" kreditoru parādu aprites ilgums 2015.-2018.g., darba autores veidots

Pēc 3.12. attēlā redzamās informācijas darba autore secina, ka AS "MADARA Cosmetics" kreditoru parādu aprites ilgums tāpat kā kreditoru parādu aprites ātrums apskatīto četrus gadus laikā bijis svārstīgs un nav novērojams trends. Kreditoru parādu aprites ātrums no 2015. uz 2016. gadu iespējams samazinājās, jo uzņēmums aizņēmas no kredītiestādēm, lai veiktu ilgtermiņa ieguldījumus, 2017. gadā tas palielinājās, to darba autore vērtē pozitīvi, jo tas atstāj pozitīvu ietekmi uz uzņēmuma finanšu ciklu, jaunākie dati liecina, ka tas atkal samazinās.

¹⁰⁸ Autore veidota tabula, balstoties uz AS "MADARA Cosmetics" bilancē un peļņas vai zaudējuma aprēķina datiem

¹⁰⁹ Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

Pēc darba autores domām, aprites rādītāju kontekstā ir būtiski izcelt arī tādu finanšu rādītāju kā finanšu cikls, kura būtība raksturo laika posmu, kurā notiek naudas līdzekļu aprite uzņēmumā.¹¹⁰ Izmantojot teorētiskajā daļā aprakstīto 1.16 formulu un AS “MADARA Cosmetics” bilancē un peļņas vai zaudējumu aprēķinā atrodamo skaitlisko informāciju, uzņēmuma finanšu cikls no 2015. līdz 2018. gadam redzams 3.13. attēlā.

3.13. att. AS “MADARA Cosmetics” finanšu cikls 2015.-2018.g., darba autores veidots

Pēc 3.13. attēlā redzamās informācijas darba autore secina, ka AS “MADARA Cosmetics” finanšu cikls apskatīto četrus gadus laikā bijis svārstīgs, turklāt pozitīvs – uzņēmumam kreditoriem ir jāmaksā pirms viņi saņem naudu no debitoriem.

Finanšu cikla pieaugums 2016. gadā salīdzinot ar 2015. gadu darba autore skaidro ar krājumu aprites ilguma pieaugumu, un kreditoru parādu, kā arī debitoru parādu aprites ilguma samazinājumu. 2017. gadā salīdzinot ar 2016. gadu un kopumā pa visiem apskatītajiem četriem gadiem finanšu cikls bija viszemākais, tas skaidrojams galvenokārt ar lielu kreditoru parādu aprites ilguma pieaugumu – par 44,2 dienām, debitoru parādu aprites ilguma samazinājumu un krājumu aprites ilguma palielinājumu. 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu un kopumā salīdzinot ar visiem četriem aplūkotajiem gadiem, finanšu cikls vērtējams kā uzņēmumam sliktākais, jo tas bija visilgākais, to sekmēja kreditoru parādu aprites ilguma samazinājums, debitoru parādu aprites ilguma samazinājums un krājumu aprites ilguma palielinājums. Darba autore domā, ka, lai AS “MADARA Cosmetics” uzlabotu savu finanšu ciklu, ir atkāroti jāpanāk tikpat izdevīgi kreditēšanas nosacījumi kā 2017. gadā un jārīko krājumu izpārdošanas.

¹¹⁰ Corporate Finance Institute, pieejams:

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/accounting/working-capital-cycle/>

3.3. AS “MADARA Cosmetics” finanšu rādītāju salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem

Pēc uzņēmuma finanšu koeficientu analīzes, darba autore uzskata, ka pilnīgāku skatījumu par uzņēmuma finansiālo stāvokli sniedz aprēķināto rādītāju salīdzinājums ar cita, līdzīga uzņēmuma, kurš darbojas tajā pašā nozarē un ražo līdzīgu produkciju gan veida, gan sastāva ziņā, salīdzinājums un salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem. Tā kā AS “MADARA Cosmetics” Latvijā ar savu saražoto produkciju gan pēc sastāva, gan saražotās produkcijas veida ir diezgan unikāls un ir grūti atrast otru, līdzīgu uzņēmumu ar kuru objektīvi salīdzināt, darba autore salīdzinās AS “MADARA Cosmetics” finanšu rādītājus ar nozares vidējiem rādītājiem, izmantojot NACE 2. redakcijas kodu 20.42 – smaržu un kosmētisko līdzekļu ražošana.

3.4. Tabula

AS “MADARA Cosmetics” finanšu rādītāju salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem 2016.-2017.g.¹¹¹

Nr.p.k.	Rādītājs	2017		2016	
		AS "MADARA Cosmetics"	NACE 2	AS "MADARA Cosmetics"	NACE 2
1	Saistību koeficients	0.194	0.738	0.345	0.794
2	Finanšu svira	0.241	2.847	0.526	3.944
3	Kopējā likviditāte	6.061	1.075	3.540	0.992
4	Absolūtā likviditāte	3.833	0.123	0.691	0.093
5	Komerciālā rentabilitāte	5.351	0.585	6.176	-4.512

Tā kā pēdējie Centrālās statistikas mājas lapā apkopotie dati par nozares vidējiem rādītājiem bija publicēti 2017. gadā, tad darba autore salīdzinās 2017. un 2016. gada NACE 2 20.42 – smaržu un kosmētisko līdzekļu ražošana nozares vidējos rādītājus ar AS “MADARA Cosmetics” iepriekšējā nodaļā aprēķinātajiem finanšu rādītājiem.

Gan 2016., gan 2017. gadā saistību koeficients AS “MADARA Cosmetics” bija mazāks par nozares vidējo rādītāju. 2017. gadā salīdzinot ar 2016. gadu šī atšķirība bija vislielākā, izvēlētā uzņēmuma saistību koeficients bija par 0.544 mazāks nekā nozares vidējais, kas nozīmē, ka AS “MADARA Cosmetics” finansiālā stabilitāte ir bijusi lielāka nekā vidēji nozarē.

Arī finanšu sviras rādītājs AS “MADARA Cosmetics” gan 2016., gan 2017. gadā bija zemāks par nozares vidējo rādītāju. Darba autores izvēlētais uzņēmums ir finansiāli stabilāks par nozares vidējo, kā arī tam ir mazāks finanšu risks nekā raksturīgs vidēji nozarē.

¹¹¹ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances un peļņas vai zaudējuma aprēķina un CSB datiem

Kopējās likviditātes rādītājs AS “MADARA Cosmetics” 2017. gadā ir gandrīz sešas reizes lielāks nekā vidēji nozarē, arī 2016. gadā tas bija lielāks par nozares vidējo. 2016. gadā nozares vidējais rādītājs bija zemāks par vienu, tas nozīmē, ka vidēji nozarē uzņēmumiem bija grūtības ar īstermiņa saistību apmaksu, kamēr darba autores izvēlētajam uzņēmumam šādas problēmas nebija raksturīgas. Svarīgi atzīmēt, ka augstais AS “MADARA Cosmetics” kopējās likviditātes rādītājs nevar tikt interpretēts kā viennozīmīgi pozitīvs, jo uzņēmumam salīdzinot ar 2016. gadu ir lieli krājumi un palielinājušies debitoru parādi.

Absolūtās likviditātes rādītājs vidēji nozarē gan 2016., gan 2017. gadā ir zem Valsts ieņēmumu dienesta publicētajiem normatīviem par optimālā rādītāja lielumu, savukārt AS “MADARA Cosmetics” šis rādītājs ir 2016. gadā ir normas robežās un 2017. gadā tās pat pārsniedz darba autores izvēlētais uzņēmums pārliecinoši spēj norēķināties par savām īstermiņa saistībām ar likvidākajiem uzņēmuma līdzekļiem: naudu un īstermiņa vērtspapīriem.

Lai salīdzinātu komerciālās rentabilitātes rādītāju, darba autore veica iepriekš aprēķinātās AS “MADARA Cosmetics” pārdošanas rentabilitātes pārrēķinu, izdalot apgrozījumu ar peļņu pirms procentiem un nodokļiem.¹¹² Iegūtais rezultāts kā 2016. gadā, tā arī 2017. gadā AS “MADARA Cosmetics” bija augstāks par nozares vidējo. Lai gan nozares vidējais komerciālās rentabilitātes rādītājs 2017. gadā salīdzinot ar 2016. gadu uzlabojās, darba autores izvēlētajam uzņēmumam tas bija pretēji. Kopumā AS “MADARA Cosmetics” peļņa uz vienu apgrozījuma eiro ir lielāka.

Darba autores izvēlēta uzņēmuma AS “MADARA Cosmetics” finanšu rādītāji ar salīdzinātajiem pieciem nozares vidējiem rādītājiem bija labāki, tomēr darba autores izvēlētajam uzņēmumam ir lieli gatavās produkcijas krājumi un grūtības krājumus realizēt, iespējams viens no iemesliem ir produkcijas ierobežotais izmantošanas termiņš un salīdzinoši augstā cena, taču mēģinot meklēt jaunus pārdošanas veidus un pieejas, piemēram, vairāk reklamējot savu produkciju sociālajos tīklos un publiski redzamajās reklāmās, piemēram, uz sabiedriskā transporta pieturām, kuras ikdienā redz simtiem cilvēku, krājumus varētu ātrāk pārdot un noliktavā tie neuzkrātos.

---

¹¹² Rīgas Tehniskā universitāte, studiju materiāls studiju kursā “Ekonomika”, Rīga, 2019

3.4. AS “MADARA Cosmetics” attīstības tendences

Kā jau bakalaura darba teorētiskajā daļā tika secināts, uzņēmuma attīstīnas tendenču un perspektīvu noteikšanai ir piemērota horizontālā analīze, jo ar tās starpniecību iespējams identificēt dažādu pārskatu posteņu absolūtās un relatīvās izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Tā kā šīs analīzes veikšanai ir nepieciešami dati par vismaz diviem periodiem, darba autore izvēlējās analizēt jaunākos pieejamos datus, tādējādi salīdzinot un analizējot datus par 2018. (nerevidēti) un 2017.gada pārskata periodu. Darba autore veiks bilances horizontālo un vertikālo analīzi, kā arī peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālo analīzi.

Bilances posteņa “ilgtermiņa ieguldījumi” sastāvs un iegūtie aprēķini, atsaucoties uz 1. pielikuma bilances datiem un 1.1 formulu redzami 1.1. tabulā.

3.6.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “ilgtermiņa ieguldījumi” horizontālā 2017.-2018. gadam¹¹³

Rādītājs	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Absolūtā izmaiņa	Relatīvā izmaiņa
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	380 227.00	133 361.00	246 866.00	185%
5.Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem	2 325.00	7 899.00	-5 574.00	-71%
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	382 552.00	141 260.00	241 292.00	171%
1.Nekustamie īpašumi:	213 722.00	133 237.00	80 485.00	60%
a) zemesgabali, ēkas un inženierbūves	213 722.00	133 237.00	80 485.00	60%
3.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	448 535.00	470 395.00	-21 860.00	-5%
5.Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	860 730.00	751 348.00	109 382.00	15%
6.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	288 209.00	265 197.00	23 012.00	9%
7.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	228 378.00	14 874.00	213 504.00	1435%
8.Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	1 434.00	14 065.00	-12 631.00	-90%
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	2 041 008.00	1 649 116.00	391 892.00	24%
1 Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā		18 156.00	-18 156.00	-100%
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	826.00	826.00	0.00	0%
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	42 491.00	40 000.00	2 491.00	6%
III. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	43 317.00	58 982.00	-15 665.00	-27%
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	2 466 877.00	1 849 358.00	617 519.00	33%

Analizējot AS “MADARA Cosmetics” bilnces posteni “ilgtermiņa ieguldījumi kopā”, darba autore var secināt, ka kopumā ilgtermiņa ieguldījumi 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, ir ievērojami palielinājušies: par 33%, skaitliskā ziņā nedaudz vairāk kā pusi no šī palielinājuma veido kopējo pamatlīdzekļu summas pieaugums, to vērtējot atzinīgi, jo uzņēmums iegulda līdzekļus savas pamatdarbības uzlabošanai, kas, savukārt sakrīt ar uzņēmuma publiski izteiktajiem mērķiem par vēlmi paplašināt piedāvātās produkcijas daudzveidību un palielināt ražošanas apjomu.

Uzņēmumam AS ”MADARA Cosmetics” 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu par 60% ir pieaugušas izmaksas bilances postenī “nekustamie īpašumi”, tajā pašā laikā samazinoties

¹¹³ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

izmaksām bilances postenī “ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos” to darba autore vētē pozitīvi, jo uzņēmums iegulda naudas līdzekļus nekustamā īpašuma objektos, kuri tam pieder un par kuriem tam nav jāmaksā nomas maksa. Darba autore uzskata, ka ilgtermiņā tas ir labāks ekonomiskais risinājums, jo ieguldīto naudu vēlāk nepieciešamības gadījumā būs iespējams atgūt tādā pašā vai citādākā apjomā un realizēt tālāk, ilgstoši maksājot nomu nauda vienkārši aizplūst un uzņēmums zaudē iespējas atgūt jebkādu ieguldīto līdzekļus no konkrētā nekustamā īpašuma nomas maksas.

2017. gadā uzņēmums atklāja savu jauno ražotni Mārupē, kuras vērtība bija 3,5 miljoni eiro un 2018. gadā iespējams uzsākta piebūve vai papildus ēkas celtniecība, šādus pieņēmumus darba autore izsaka, balstoties uz bilances posteņa “pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas” vērtības pieauguma, kura 2018. gadā salīdzino ar 2017. gadu ir pieaugusi nedaudz vairāk kā divas reizes.¹¹⁴

AS “MADARA Cosmetics” pieaugušas izmaksas arī bilances posteņos “tehnoloģiskās iekārtas un ierīces”, kā arī bilances postenī “pārējie pamatlīdzekļi un inventārs”, arī to darba autore vērtē atzinīgi, jo uzņēmums iegādājies kādu iekārtu vai tehnoloģiju, kura padara to ikdienas ražošanas procesu efektīvāku vai arī sniedz iespēju jauna – inovatīva produkta ražošanas izstrādei un realizēšanai.

Atsaucoties uz nodaļu par AS “MADARA Cosmetics” pamatdarbības aprakstu - jauno, inovatīvo produktu veidiem, kuri ieviesti pagājušajā pārskata gadā, skaidrojams bilances posteņa “koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības” vērtības pieaugumu.

3.7.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “ilgtermiņa ieguldījumi” vertikālā analīze 2017.-2018¹¹⁵

Rādītājs	Īpatsvars 31.12.2018. (nerevidēts)	Īpatsvars 31.12.2017	Relatīvā izmaiņa
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	4%	1%	2%
5.Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem	0%	0%	0%
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	4%	2%	2%
1.Nekustamie īpašumi:	2%	1%	1%
a) zemesgabali, ēkas un inženierbūves	2%	1%	1%
3.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	5%	5%	-1%
5.Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	9%	8%	0%
6.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	3%	3%	0%
7.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	2%	0%	2%
8.Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	0%	0%	0%
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	21%	18%	3%
1.Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā	0%	0%	0%
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	0%	0%	0%
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	0%	0%	0%
III. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	0%	1%	0%
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	25%	20%	5%

¹¹⁴ LA.lv, pieejams: <http://www.la.lv/la-verte-2017-gadu-ekonomika>

¹¹⁵ Autores veidota tabula, aprēķinus balstot uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

Izmantojot horizontālo analīzi, 1.2. tabulā redzams, ka 2018. gadā ilgtermiņa ieguldījumi no kopējiem aktīviem sastādīja 25%, kas ir par 5% punktiem vairāk nekā 2017.gadā.

Nemateriālo ieguldījumu īpatsvars 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu ir palielinājies par 2% punktiem, nedaudz vairāk: par 3% punktiem ir palielinājies pamatlīdzekļu īpatsvars kopējos aktīvos un par 1% punktu ir samazinājies ilgtermiņa finanšu ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos.

Kopumā bilances posteņiem “ilgtermiņa ieguldījumi” un tā sastāva galvenajiem veidojošajiem posteņiem ir tendence pieaugt, tādēļ darba autore uzskata, ka arī turpmāk ilgtermiņa ieguldījumi palielināsies un uzņēmums turpinās ieguldīt līdzekļus ražotnes iekārtošanā un jaunu tehnoloģiju iegādē, lai varētu palielināt ražošanas apjomu un piedāvātās produkcijas daudzveidību.

3.8.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “apgrozāmie līdzekļi” horizontālā 2017.-2018.¹¹⁶

Rādītājs	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Absolūtā izmaiņa	Relatīvā izmaiņa
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	1 058 254.00	855 643.00	202 611.00	24%
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	831 874.00	651 560.00	180 314.00	28%
4.Avanosa maksājumi par krājumiem	178 451.00	96 392.00	82 059.00	85%
I. KRĀJUMI KOPĀ	2 068 579.00	1 603 595.00	464 984.00	29%
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	985 864.00	756 033.00	229 831.00	30%
2.Radniecīgo sabiedrību parādi		180 453.00	-180 453.00	-100%
4.Citi debitori	102 362.00	57 691.00	44 671.00	77%
7.Nākamo periodu izmaksas	48 037.00	29 645.00	18 392.00	62%
8.Uzkrātie ieņēmumi	5 068.00	18 293.00	-13 225.00	-72%
9.Atliktā nodokļa saistības	-	-		
II. DEBITORI KOPĀ	1 141 331.00	1 042 115.00	99 216.00	10%
3.Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos	700 000.00	500 000.00	200 000.00	40%
III. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	700 000.00	500 000.00	200 000.00	40%
IV. NAUDA	3 425 756.00	4 050 826.00	-625 070.00	-15%
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ	7 335 666.00	7 196 536.00	139 130.00	2%

Analizējot AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņi “apgrozāmie līdzekļi kopā” darba autore var secināt, ka kopējie apgrozāmie līdzekļi naudas izteiksmē 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu ir pieauguši minimāli: par 2%. Kopējo krājumu vērtība 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu ir palielinājusies par 29%. Palielinājusies arī bilances posteņa “izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli” vērtība par 24%, gan bilances posteņa “gatavie ražojumi un preces pārdošanai” par 28%. 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu būtiski palielinājusies bilances posteņa “avanasa maksājumi par krājumiem” vērtība. Darba autore to vērtē piesardzīgi, jo arī uzņēmuma debitoru: pircēju un pasūtītāju parādu summa 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu

¹¹⁶ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

ir palielinājusies par 30%, radot bažas, ka uzņēmumam ir nelielas grūtības ar produkcijas realizāciju, iespējams ar jauno produktu reklamēšanu vai jau esošo produkcijas uzglabāšanu.

AS “MADARA Cosmetics” nerevidētajā 2018. gada bilancē nebija atrodama nekāda informācija par bilances posteni “radniecīgo sabiedrību parādi”, tādēļ darba autore pieņem, ka šādas izmaksas 2018. pārskata gadā tika izslēgtas.

2018. pārskata gadā salīdzinot ar 2017. gadu būtiski samazinājusies bilances posteņa “uzkrātie ieņēmumi” vērtība, to darba autore vērtē pozitīvi, jo tas samazināja arī kopējo debitoru summu, tādējādi atstājot pozitīvu ietekmi uz uzņēmuma finanšu ciklu: to samazinot.

AS “MADARA Cosmetics” 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu par divsimts tūkstošiem eiro jeb par 40% ir samazinājušies īstermiņa finanšu ieguldījumi, ar šo posteni saprotot līdzdalību radniecīgu sabiedrību kapitālos, pašu akcijas un daļas, kā arī pārējos vērtspapīrus un līdzdalību kapitālos un atvasinātos finanšu instrumentus.¹¹⁷ Darba autore to vērtē atzinīgi, jo tas sniedz pozitīvu ieguldījumu uzņēmuma finanšu cikla samazināšanā.

Bilances postenis “nauda” 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu samazinājies par ievērojamu summu: 627 070 eiro jeb 15%, to darba autore skaidro ar ieguldījumiem ilgtermiņa ieguldījumos.

3.9.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “apgrozāmie līdzekļi” vertikālā analīze 2017.-2018.¹¹⁸

Rādītājs	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Īpatsvars 31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Relatīvā izmaiņa
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	1 058 254.00	855 643.00	11%	9%	1%
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	831 874.00	651 560.00	8%	7%	1%
4.Avansa maksājumi par krājumiem	178 451.00	96 392.00	2%	1%	1%
I KRĀJUMI KOPĀ	2 068 579.00	1 603 595.00	21%	18%	3%
					0%
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	985 864.00	756 033.00	10%	8%	2%
2.Radniecīgo sabiedrību parādi		180 453.00	0%	2%	-2%
4.Citi debitori	102 362.00	57 691.00	1%	1%	0%
7.Nākamo periodu izmaksas	48 037.00	29 645.00	0%	0%	0%
8.Uzkrātie ieņēmumi	5 068.00	18 293.00	0%	0%	0%
9.Atliktā nodokļa saistības	-	-			0%
II. DEBITORI KOPĀ	1 141 331.00	1 042 115.00	12%	12%	0%
					0%
3.Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos	700 000.00	500 000.00	7%	6%	2%
III. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	700 000.00	500 000.00	7%	6%	2%
IV. NAUDA	3 425 756.00	4 050 826.00	35%	45%	-10%
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ	7 335 666.00	7 196 536.00	75%	80%	-5%

Izmantojot horizontālo analīzi, 1.4. tabulā redzams, ka 2018. gadā apgrozāmie līdzekļi no kopējiem aktīviem sastādīja 75%, kas ir par 5% punktiem mazāk, salīdzinot ar 2017. gadu.

Krājumi no kopējiem aktīviem 2018. gadā veidoja 21% no AS “MADARA Cosmetics” kopējiem aktīviem, proporcionāli visvairāk: 11% no kopējiem aktīviem veidoja postenis “izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli”. Krājumu īpatsvars kopējos aktīvos, salīdzinot ar

¹¹⁷ Finansec.lv, pieejams: https://www.grantthornton.lv/globalassets/1.-member-firms/latvia/pdf/s.gulbe_gada-parskats-bilances-sagatavoana-turpinjums_2015_marts.pdf

¹¹⁸ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

2017. gadu palielinājās par 3% punktiem, kā jau darba autore minēja, tas liecina par uzņēmuma grūtībām realizēt saražoto produkciju.

Lai gan posteņa “pircēju un pasūtītāju parādi” īpatsvars kopējos aktīvos 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu palielinājās par 2% punktiem, kopējais debitoru īpatsvars aktīvos 2018. gadā palika nemainīgs, jo 2018. gadā samazinājās posteņa “radniecīgo sabiedrību parādi” īpatsvars kopējos aktīvos, salīdzinot ar 2017. gadu.

Īstermiņa finanšu ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos 2018. gadā bija 7%, kas ir par 2% punktiem vairāk nekā 2017. pārskata gadā.

Postenis “nauda” gan 2017., gan 2018. gadā sastādīja vislielāko īpatsvaru kopējos aktīvos. Neskatoties uz to, ka 2017. gadā AS “MADARA Cosmetics” ieguldīja lielus naudas līdzekļus jaunās ražotnes būvniecībā, arī tad uzņēmuma kontā bija proporcionāli liela naudas summa. 2018. gadā naudas īpatsvars kopējos aktīvos salīdzinot ar 2017. gadu samazinājās par 10%, to darba autore vērtē pozitīvi, jo nauda tiek realizēta, tā nonāk apritē, nevis tiek “iesaldēta”, taču 2018. pārskata gadā tā joprojām veidoja 35% no kopējiem aktīviem, kas pēc darba autores domām ir daudz un uzņēmumam nevajadzētu tāpat turēt tik relatīvi lielus naudas līdzekļus, ja vien tie netiek uzkrāti kādam liekākam projektam vai potenciāliem ieguldījumiem, piemēram, vēl vienas ražotnes celtniecībai vai jaunu ražošanas tehnoloģiju iegādei.

Kopumā bilances postenis “apgrozāmie līdzekļi” un tā sastāva galvenie veidojošie posteņi: krājumi, debitori un īstermiņa ieguldījumi 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu ir palielinājušies un samazinājušies nauda, darba autore uzskata, ka, ja uzņēmums neveiks aktīvākus pasākumus krājumu realizācijai, piemēram, izpārdošanas un dāvanas par pirkumiem, tad nākotnē krājumi uzkrāsies vēl vairāk un tas vērtējams negatīvi, jo AS “MADARA Cosmetics” saražotajai produkcijai ir derīguma termiņš, līdz kuram šie produkti ir jāizlieto: vienam produktam atkarībā no tā veida un sastāvdaļām tas ir sākot no pusotra gada, līdz ar to pēc šo produktu derīguma termiņa beigām tie būs īpaši jāutilizē un tās būs uzņēmuma papildus izmaksas un zaudējumi.¹¹⁹

3.10.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “pašu kapitāls” horizontālā 2017.-2018.¹²⁰

Rādītājs	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Absolūtā izmaiņa	Relatīvā izmaiņa
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	374 524.00	374 524.00	0.00	0%
2.Akciju (daļu) emisijas uzdevums	4 023 454.00	4 023 454.00	0.00	0%
f) pārējās rezerves.	-	-		
REZERVES KOPĀ	-	-		
6.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi	2 517 550.00	1 650 618.00	866 932.00	53%
7.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	1 495 710.00	1 238 374.00	257 336.00	21%
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	8 411 238.00	7 286 970.00	1 124 268.00	15%

¹¹⁹ Eko kosmētika, pieejams: <https://ekokosmetika-madara.blogspot.com/2011/06/madara-sezonas-atlaides.html>

¹²⁰ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

Bilances posteņa “pašu kapitāls” sastāvs un iegūtie aprēķini, atsaucoties uz 1. pielikuma bilances datiem un 1.1 formulu redzami 1.5. tabulā.

Analizējot AS “MADARA Cosmetics” bilances posteni “pašu kapitāls” var secināt, ka 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu kopējais pašu kapitāls ir palielinājies par 15%, to sekmējis gan posteņa “iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi” būtisks palielinājums par 53%, gan posteņa “pārskata gada peļņa vai zaudējumi” palielinājums par 21%. Darba autore to vērtē pozitīvi, jo tas atstāj pozitīvu ietekmi uz kopējā pašu kapitāla palielinājumu, kuru savukārt var izmantot savas uzņēmējdarbības finansēšanai.

AS “MADARA Cosmetics” 2018. gadā neizlaida biržā jaunas akcijas un nepalielināja pamatkapitālu, tādēļ šo divu posteņu summas salīdzinājumā ar 2017. gadu nav mainījušās.

3.11.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “apgrozāmie līdzekļi” vertikālā analīze 2017.-2018.¹²¹

Rādītājs	Īpatsvars 31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Relatīvā izmaiņa
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	4%	4%	0%
2.Akciju (daļu) emisijas uzcenojums	41%	44%	-3%
f) pārējās rezerves.			
REZERVES KOPĀ			
6.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi	26%	18%	7%
7.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	15%	14%	2%
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	86%	81%	5%

Izmantojot horizontālo analīzi 1.6. tabulā redzams, ka 2018. gadā pašu kapitāls no kopējiem pasīviem sastādīja 86%, kas ir par 5% punktiem vairāk salīdzinot ar 2017. pārskata gadu. Darba autore to vērtē pozitīvi, jo uzņēmums lielāko daļu no savas uzņēmējdarbības finansē ar saviem rīcībā esošajiem finansiālajiem līdzekļiem, nevis ar aizņemto kapitālu.

Pamatkapitāla īpatsvars kopējos pasīvos 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, nemainījās, savukārt akciju (daļu) emisijas uzcenojums proporcionāli veidoja lielāko daļu kopējo pasīvu 41% un salīdzinājumā ar 2018. gadu, tas samazinājās par 3% punktiem. Tik lielu akciju (daļu) emisijas uzcenojumu īpatsvaru kopējos aktīvos darba autore vērtē pozitīvi, jo uzskata, ka akciju emisija kā tāda bijusi veiksmīga: uzņēmums tādējādi piesaistīja relatīvi lielu finansējumu, kuru iespējams brīvi izmantot savas uzņēmējdarbības finansēšanai.

Postenis “iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi” 2018. gadā sastādīja 26% no kopējiem aktīviem un salīdzinot ar 2017. gadu tā īpatsvars palielinājies par 7% punktiem, kas pēc darba autores domām vērtējams pozitīvi, jo uzņēmums dividendžu

¹²¹ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

izmaksu vietā izlēmis naudu paturēt, tādējādi izmantot citiem, no uzņēmuma viedokļa skatoties, lietderīgākiem mērķiem, piemēram, jaunu ilgtermiņa ieguldījumu veikšanai.

Kopumā postenis “pašu kapitāls” un tā sastāva galvenie veidojošie posteņi: pamatkapitāls, akciju (daļu) emisijas uzcenojums, iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. pārskata gadu ir palielinājušies vai palikuši nemainīgi. Kopējais pašu kapitāls 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu palielinājās par 15%. Darba autore vērtē pozitīvi proporcionāli lielo pašu kapitāla īpatsvaru kopējos pasīvos un uzskata, ka nākotnē tam ir perspektīva palielināties.

3.12.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “kreditori” horizontālā 2017.-2018.¹²²

Rādītājs	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Absolūtā izmaiņa	Relatīvā izmaiņa
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	109 238.00	244 383.00	-135 145.00	-55%
12.Pārējie kreditori	140 680.00	182 042.00	-41 362.00	-23%
13.Nākamo periodu ieņēmumi	56 287.00	145 213.00	-88 926.00	-61%
11.Atliktā nodokļa saistības	-	0.00		
ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	306 205.00	571 638.00	-265 433.00	-46%
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	135 145.00	135 145.00	0.00	0%
5.No pircējiem saņemtie avansi	24 140.00	25 112.00	-972.00	-4%
6.Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	345 147.00	531 488.00	-186 341.00	-35%
8.Parādi radniecīgajām sabiedrībām	-	-		
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	103 391.00	111 644.00	-8 253.00	-7%
11.Pārējie kreditori	180 281.00	129 463.00	50 818.00	39%
12.Nākamo periodu ieņēmumi	88 926.00	88 926.00	0.00	0%
14.Neizmaksātās iepriekšējo gadu dividendes	-	-		
14.Uzkrātās saistības	208 070.00	165 508.00	42 562.00	26%
ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	1 085 100.00	1 187 286.00	-102 186.00	-9%
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	1 391 305.00	1 758 924.00	-367 619.00	-21%

Analizējot AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņi “kreditori”, var secināt, ka kopējie kreditori naudas izteiksmē 2018. gadā salīdzinot ar 2017. pārskata gadu ir samazinājušies par 21%. Darba autore to vērtē pozitīvi, jo konkrētajā gadījumā tas liecina par to, ka ir palielinājies pašu kapitāls un ka uzņēmums ir veiksmīgi izpildījis daļu no uzņemtajām saistībām.

Ilgtermiņa kreditoru postenis “aizņēmumi no kredītiestādēm” 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu ir samazinājies par 55%, samazinājies ir arī postenis “pārējie kreditori”: par 23% un postenis “nākamo periodu ieņēmumi”: par 61%. Darba autore to skaidro ar uzņēmuma peļņas palielināšanos, kura sekmējusi iespējas segt un mazināt vairākas no uzskaitītajām saistībām.

Īstermiņa kreditoru postenis “aizņēmumi no kredītiestādēm” un “nākamo periodu ieņēmumi” 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu naudas izteiksmē nav mainījušies.

¹²² Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

Būtiski jeb par 35% 2018. gadā salīdzinot ar 2017. pārskata gadu samazinājušies parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem. Darba autore to vērtē pozitīvi, jo tas nozīmē, ka uzņēmums spējis laicīgi norēķināties ar saviem piegādātājiem, tādējādi iespējams sekmējais un guvis lielāku uzticību, kura tam varētu nodrošināt veiksmīgāku sadarbības plānu nodrošināšanu un realizēšanu.

Bilances posteņa “pārējie kreditori”, kuru skaidrojums apzināts darba teorētiskajā daļā, tas ir: parādi par darba algām no darbiniekiem no algu aprēķināšanas brīža līdz to samaksas brīdim 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu palielinājies par 39%. Darba autore to skaidro ar darbinieku skaita palielināšanos.¹²³

Postenis “uzkrātās saistības” parāda izdevumus, kuri ir attiecināmi uz pārskata periodu, taču par kuriem bilances datumā vēl nav iegūts maksāšanai paredzēts attaisnojuma dokuments vai rēķins.¹²⁴ Šis postenis AS “MADARA Cosmetics” 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu ir palielinājies par 29%, darba autore to vērtē neitrāli, ņemot vērā to, ka kopējo īstermiņa kreditoru summa naudas izteiksmē ir samazinājusies.

3.13.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances posteņa “kreditori” vertikālā analīze 2017.-2018.¹²⁵

Rādītājs	Īpatsvars 31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Relatīvā izmaiņa
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	1%	3%	-2%
12.Pārējie kreditori	1%	2%	-1%
13.Nākamo periodu ieņēmumi	1%	2%	-1%
11.Atbilstošā nodokļa saistības		0%	0%
ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	3%	6%	-3%
3.Aizņēmumi no kredītiestādēm	1%	1%	0%
5.No pircējiem saņemtie avansi	0%	0%	0%
6.Parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem	4%	6%	-2%
8.Parādi radniecīgajām sabiedrībām			
10.Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	1%	1%	0%
11.Pārējie kreditori	2%	1%	0%
12.Nākamo periodu ieņēmumi	1%	1%	0%
14.Neizmaksātās iepriekšējo gadu dividendes			
14.Uzkrātās saistības	2%	2%	0%
ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	11%	13%	-2%
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	14%	19%	-5%

Izmantojot horizontālo analīzi, 1.8. tabulā redzams, ka 2018. gadā kopējo kreditoru īpatsvars bilances pasīvā bija 14%, kas ir par 5% punktiem mazāk nekā bija 2017. gadā.

¹²³ Prakse.lv, pieejams: <https://www.prakse.lv/enterprise/profile/1396/madara-cosmetics>

¹²⁴ Valsts kase, pieejams: <https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Methodika/Rokasgr%C4%81matas/M%C4%81c%C4%ABbu%20materi%C4%81li/Saistibas.pdf>

¹²⁵ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

Ilgtermiņa kreditoru īpasvars pasīvos 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu samazinājās par 3% punktiem, darba autore to vērtē pozitīvi, jo uzņēmums ir spējis segt daļu savas ilgtermiņa saistības.

Arī īstermiņa kreditoru īpatsvars bilances pasīvos 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu samazinājās par 2% punktiem, visvairāk samazinājās posteņa “parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem” īpatsvars bilances pasīvā, tas ir, par 2%. Darba autore vērtē to pozitīvi, jo domā, ka uzņēmums spējis panākt kādus izdevīgākus nosacījumus ar saviem piegādātājiem, piemēram, par garāku atmaksas termiņu, jau tā pozitīvā finanšu cikla dēļ.

Kopumā postenis “kreditori” un tā galvenie veidojošie posteņi: aizņēmumi no kredītiestādēm, pārējie kreditori, parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. pārskata gadu, ir samazinājušies, tādēļ darba autore uzskata, ka arī turpmāk šāda tendence varētu pastāvēt, ņemot vērā pašu kapitāla pieaugumu un kopējo kreditoru summas samazināšanos.

3.14.Tabula

AS “MADARA Cosmetics” bilances vertikālā analīze 2017.-2018.¹²⁶

	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	Absolūtā izmaiņa	Relatīvā izmaiņa
Bilance	9802543	9045894	756649	8%

Kopējā bilances vērtība AS “MADARA Cosmetics” (skatīt 1.9. tabulu) 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu palielinājās par 8%, darba autore uzskata, ka to nevar vērtēt viennozīmīgi pozitīvi, jo, lai gan uzņēmumam palielinājās pašu kapitāla lielums un ilgtermiņa ieguldījumi, uzņēmums veiksmīgi ir sedzis vairākus ilgtermiņa aizņēmumus no kredītiestādēm un pieņēmis darbā vairākus jaunus dažādu specialitāšu darbiniekus, tam ir arī tendence palielināties krājumiem un debitoru parādiem, šie abi lielumi atstāj negatīvu ietekmi uzņēmuma finanšu ciklu.

¹²⁶ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem

AS “MADARA Cosmetics” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2017.-2018.¹²⁷

Rādītājs	01.01.2018- 31.01.2018 (NEREVIDĒTS)	01.01.2017- 31.01.2017	Absolūtā izmaiņa	Relatīvā izmaiņa
1.Neto apgrozījums	9513748	7050490	2463258	35%
b) no citiem pamatdarbības veidiem	9513748	7050490	2463258	35%
2.Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	-3483800	-2805746	-678054	24%
3.Bruto peļņa vai zaudējumi	6029948	4244744	1785204	42%
4.Pārdošanas izmaksas	-3560833	-2083826	-1477007	71%
5.Administrācijas izmaksas	-118661	-923474	804813	-87%
6.Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	175707	187556	-11849	-6%
7.Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	-73050	-84518	11468	-14%
10.Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	64776	4479	60297	1346%
b) no citām personām	64776	4479	60297	1346%
12.Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	-22002	-27429	5427	-20%
b) no citām personām	-22002	-27429	5427	-20%
13.Peļņa vai zaudējumi pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	1495885	1317532	178353	14%
14.Uzņēmumu ienākumu nodoklis par pārskata gadu	-175	-152663	152488	-100%
15.Peļņa vai zaudējumi pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas	1496060	1164869	331191	28%
16.Ieņēmumi vai izmaksas no atliktā nodokļa aktīvu vai saistību atlikumu izmaiņām	-350	73505	-73855	-100%
18.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	1495710	1238374	257336	21%

Izmantojot horizontālo analīzi, 1.10. tabulā redzamas darba autores aprēķinātās peļņas vai zaudējumu aprēķina pozīciju absolūtās un relatīvās izmaiņas, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” bilances datiem par 2018. un 2017. pārskata periodu.

2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu par 35% pieaudzis uzņēmuma neto apgrozījums, taču 2018. gada pārskata peļņa vai zaudējumi salīdzinājumā ar 2017. gadu pieaugusi par 21%, tas liecina par uzņēmuma relatīvi lieliem izdevumiem, kurus nepieciešams aplūkot detalizētāk. Postenis “pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas” ir palielinājies par 24%, pozitīvi vērtējams tas, ka izmaksu palielinājums ir nedaudz mazāks par neto apgrozījuma palielinājumu, tomēr šī posteņa palielinājumu darba autore skaidro ar to, ka uzņēmumam nav izdevies optimizēt izmaksas uz vienu saražoto produkcijas vienību, tas iespējams tādēļ, ka uzņēmums 2018. gadā paplašinājis patērtētājiem piedāvātās produkcijas klāstu un šo izmaksu optimizēšanai nepieciešams ilgāks laika posms.

Turpmākajā peļņas vai zaudējuma aprēķina posteņu analīzē netiks iekļauts postenis “ieņēmumi vai izmaksas no atliktā nodokļa aktīvu vai saistību atlikuma izmaiņām”, jo 2018. gadā šis postenis radīja uzņēmumam ieņēmumus, bet 2017. gadā – izdevumus.

¹²⁷ Autores veidota tabula, balstoties uz AS “MADARA Cosmetics” peļņas vai zaudējumu aprēķina datiem

AS "MADARA Cosmetics" ieņēmumu īpatsvars peļņas vai zaudējumu aprēķinā 2017.-2018.¹²⁸

Rādītājs	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017
1.Neto apgrozījums	97.535%	97.349%
6.Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	1.801%	2.590%
10.Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	0.664%	0.062%

Aplūkojot ieņēmumu īpatsvaru AS "MADARA Cosmetics" peļņas un zaudējumu aprēķinā (skatīt 1.11. tabulu), iespējams konstatēt, ka gan 2018., gan 2017. pārskata gadā vislielākais ieņēmumu īpatsvars ir neto apgrozījumam – ieņēmumiem no produkcijas pārdošanas, kuriem nav pieskaitīts pievienotās vērtības nodoklis un akcīzes nodoklis. Pārējo saimnieciskās darbības ieņēmumu īpatsvars 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu samazinājās, savukārt pārējo procentu ieņēmumu un tamlīdzīgu ieņēmumu īpatsvars 2018. gadā palielinājās, būtībā galvenais ieņēmumu avots šim uzņēmumam ir no produkcijas pārdošanas.

3.17.Tabula

AS "MADARA Cosmetics" izdevumu īpatsvars peļņas vai zaudējumu aprēķinā 2017.-2018.¹²⁹

Rādītājs	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017
2.Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	47.996%	46.165%
4.Pārdošanas izmaksas	49.057%	34.287%
5.Administrācijas izmaksas	1.635%	15.195%
7.Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	1.006%	1.391%
12.Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0.303%	0.451%
14.Uzņēmumu ienākumu nodoklis par pārskata gadu	0.002%	2.512%

Aplūkojot izdevumu īpatsvaru AS "MADARA Cosmetics" peļņas vai zaudējumu aprēķinā (skatīt 1.13. tabulu), var secināt, ka vislielāko izdevumu īpatsvars gan 2018., gan 2017. gadā bija pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksai, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksām. Konkrēti 2018. gadā vislielākais izdevumu īpatsvars bija pārdošanas izmaksām, uzņēmumam būtu jāpiedomā kā tās samazināt, jo tās būtiski samazina peļņu, turklāt krājumu palielināšanās problēmu tā neatrisina. Salīdzinot ar 2017. gadu samazinājušās administrācijas izmaksu īpatsvars, darba autore uzskata, ka tas vērtējams pozitīvi, jo uzņēmuma darbinieku skaits 2018. gadā palielinājās.

¹²⁸ Autores veidota tabula, balstoties uz AS "MADARA Cosmetics" peļņas vai zaudējumu aprēķina datiem

¹²⁹ Autores veidota tabula, balstoties uz AS "MADARA Cosmetics" peļņas vai zaudējumu aprēķina datiem

SECINĀJUMI

1. Finanšu analīze ir pamats uzņēmuma darbības efektivitātes novērtēšanā un uzņēmuma vadītāja lēmumu pieņemšanā.
2. Finanšu stāvokļa analīzi var sarežģīt tādas problēmas kā ticamu un salīdzināmu datu par iepriekšējiem periodiem trūkums, speciālistu trūkums un nepareizu prioritāšu uzstādīšana, uzstādot peļņu par galveno prioritāti.
3. Finanšu analīzē izmantojamais datu avots ir uzņēmuma finanšu pārskats – bilance un peļņas vai zaudējumu aprēķins.
4. Finanšu analīzdes rādītāji, kuri sniedz padziļinātu ieskatu par dažādiem uzņēmuma darbības aspektiem ir kapitāla struktūras, likviditātes, rentabilitātes un aprites rādītāji, to analīzes mērķis ir dinamikas noteikšana pārskata periodā.
5. AS “MADARA Cosmetics” pašu kapitāla koeficientam ir tendence pieaugt – finansiālā stabilitāte sākot no 2015. gada ir pieaugusi, uzņēmums realizē veiksmīgu politiku attiecībā uz investoru piesaisti, kuri palīdz realizēt uzņēmuma mērķus attiecībā pret saražotā produkcijas klāsta daudzveidošanu.
6. AS “MADARA Cosmetics” saistību koeficientam sākot no 2015. gada ir tendence samazināties – uzņēmuma finansiālā stabilitāte pieaug.
7. AS “MADARA Cosmetics” finanšu sviras koeficientam sākot ar 2015. gadu ir tendence samazināties – uzņēmuma finansiālā stabilitāte sākot no 2015. gada ir būtiski uzlabojusies.
8. Kopējās likviditātes rādītājam AS “MADARA Cosmetics” sākot no 2016. gada ir tendence palielināties, iegūtie rādītāji analizētajos četros gados ir lielāki par 1 un pat pārsniedz optimālo normas robežu 3 – uzņēmums spēj veiksmīgi segt savas īstermiņa saistības, tomēr to nevar vērtēt tikai pozitīvi, jo uzņēmumam ir diezgan lieli krājumi un debitoru parādi.
9. AS “MADARA Cosmetics” starpposma likviditātes rādītājam ir tendence pieaugt, īpaši strauji tas pieauga no 2016. gada līdz 2017. gadam: par 2.75, uzņēmumam pieauga debitoru parādi un naudas līdzekļu uzkrājums.
10. AS “MADARA Cosmetics” absolūtās likviditātes rādītājam sākot no 2015. gada ir tendence pieaugt, tomēr 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu tas nedaudz samazinās – par 0.03.
11. AS “MADARA Cosmetics” pārdošanas rentabilitātei no 2015. līdz 2017. bija palielināties, jo uzņēmums bija veiksmīgi samazinājis izmaksas, tomēr 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu uzņēmuma pārdošanas rentabilitāte nedaudz samazinājās: par 2,95% punktiem, kura pamatā bija uzņēmuma pārdošanas un pārdotās produkcijas pašizmaksas pieaugums.

12. AS "MADARA Cosmetics" no 2015. līdz 2018. gadam aktīvu rentabilitātes rādītājam nav kopējs trends, sākot no 2016. gada uzņēmuma aktīvu rentabilitāte samazinās – nepietiekamas krājumu realizācijas un debitoru parādu pieauguma iespaidā.
13. AS "MADARA Cosmetics" pašu kapitāla rentabilitātes rādītājam tāpat kā aktīvu rentabilitātes rādītājam nav kopējs trends, 2016. gadā tā bija visaugstākā, pēctam šis rādītājs samazinās, jo uzņēmums uzkrāj relatīvi lielus naudas līdzekļus – vidēji 30% - 40% apmērā no kopējo aktīvu vērtības.
14. AS "MADARA Cosmetics" krājumu aprite laika posmā no 2015. līdz 2018. gadam ir vidēji 2 reizes gadā, tai ir tendence samazināties, arī krājumu aprites ilgums sākot no 2016. gada ir sācis palielināties – uzņēmumam ir grūtības ar saražotās produkcijas realizāciju.
15. AS "MADARA Cosmetics" debitoru parādu aprites ātrums laika posmā no 2015. līdz 2018. gadam ir vidēji 6 reizes gadā, šim rādītājam ir tendence pieaugt, tāpat kā debitoru parādu aprites ilgumam sākot no 2015. gada ir tendence samazināties - aprite palielinās.
16. AS "MADARA Cosmetics" kreditoru parādu aprites ātrums laika posmā no 2015. līdz 2018. gadam bija svārstīgs un apmēram 3 reizes gadā, 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu tas palielinās.
17. AS "MADARA Cosmetics" kreditoru parādu aprites ilgums analizētajā laika posmā bija svārstīgs, 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu tas samazinās.
18. AS "MADARA Cosmetics" finanšu cikls laika posmā no 2015. līdz 2018. gadam bija svarstīgs, 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu tas palielinājās, to sekmēja kreditoru parādu aprites ilguma samazinājums un krājumu aprites ilguma palielinājums.
19. AS "MADARA Cosmetics" saistību koeficienta, finanšu sviras, kopējās likviditātes, absolūtās likviditātes un komerciālās rentabilitātes rādītāji 2016. un 2017. gadā bija labāki nekā vidēji nozarē.
20. AS "MADARA Cosmetics" ilgtermiņa ieguldījumi 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu palielinājās par 33%, par 66% pieauga izmaksas nekustamā īpašuma postenī.
21. AS "MADARA Cosmetics" 2018. gadā bija lieli naudas uzkrājumi, tie viedoja 35% no kopējo aktīvu summas, salīdzinot ar 2017. gadu tie samazinājās par 5%.
22. AS "MADARA Cosmetics" pašu kapitālam ir tendence palielināties, 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu tas palielinājās par 5%, savukārt kopējo kreditoru postenis samazinās, 2018. gadā salīdzinot ar 2017. gadu tas samazinājās par 21%.
23. 2017. un 2018. gadā AS "MADARA Cosmetics" lielākais ieņēmumu īpatsvars bija neto apgorzījumam, bet lielākais izdevumu īpatsvars – pārdošanas izmaksām, kā arī pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksai.

PRIEKŠLIKUMI

Balstoties uz zinātniskā pētījuma gaitā iegūtajiem secinājumiem, darba autore izvirza šādus priekšlikumus AS "MADARA Cosmetics" saimnieciskās darbības uzlabošanai:

1. Krājumu aprites rādītāja samazināšanai – uzņēmuma vadītājam jācenšas meklēt jaunus veidus kā reklamēt savu produkciju, piemēram, aktīvi izvietot reklāmas un aprakstus ar jaunākajiem produktiem, īpaši izceļot faktu, ka preces ir ekoloģiskas un ražotas tepat Latvijā, dažādos sociālajos tīklos un reklāmās, piemēram, sabiedriskā transporta pieturās, kur tās ik dienu redzēs simtiem cilvēku.
2. Debitoru parādu aprites rādītāja samazināšanai - uzņēmuma grāmatvedim būtu intensīvāk jāseko līdzi rēķinu apmaksas termiņiem un laicīgi jāatgādina klientiem par termiņu beigu tuvošanos.
3. Absolūtās likviditātes rādītāja uzlabošanai - uzņēmuma vadītājam būtu jāpievērš lielāka uzmanība proporcionāli lielajam naudas uzkrājumam attiecībā pret kopējiem aktīviem, lai arī šī nauda tiek uzkrāta iespējams lielākiem ilgtermiņa ieguldījumiem nākotnē, darba autore ieteiktu vismaz daļu naudas noguldīt vai investēt citur, lai tā netiktu iesaldēta un būtu apritē, tādējādi uzņēmumam būtu iespēja pat nopelnīt no apzinātās naudas turēšanas.
4. Pārdošanas rentabilitātes rādītāju uzlabošanai - darba autore ieteiktu samazināt pārdošanas izmaksas - uzņēmuma vadītājam būtu jāmēģina panākt izdevīgākus nosacījumus ar uzņēmumu, kurš transportē preces uz veikaliem, piemēram, piedāvājot šī uzņēmuma darbiniekiem simboliskas atlaides sevis saražotajai produkcijai.
5. Aktīvu rentabilitātes rādītāju uzlabošanai, konkrēti pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksas samazināšanai - darba autore iesaka uzņēmuma vadītājam izvērtēt saražotās produkcijas iepakojuma materiālu, jo pašlaik lielākā daļa saražotās produkcijas tiek iepakota plastmasas iepakojumos, bet, izvēloties papīra iepakojumu, samazināsies gan izmaksas pašam iepakojumam, gan tas piesaistīs papildus klientus, jo papīrs ir videi draudzīgs iepakojums un tas palīdzēs krājumu realizācijā.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

Grāmatas

1. **Dūdele A., Korsaka T.** Finanšu vadības pamati. Banku augstskola, Rīga, 2001, 104. lpp
2. **Grēviņa R., Kaža V., Kroders K., Krūzs K., Škapars R.** Ekonomikas skaidrojošā vārdnīca. Izdevniecība "Zinātne", 2000, 703. lpp
3. **Rurāne M.** Finanšu menedžments. RSBA, Rīga, 2005, 384. lpp

Interneta resursi

4. Akadēmiskā terminu datubāze AkadTerm. [tiešsaite], skatīts 09.03.2019, pieejams: <http://termini.lza.lv/term.php?term=%C4%81r%C4%93j%C4%81s%20vides%20faktoru%20anal%C4%ABze&list=faktoru%20anal%C4%ABze&lang=LV>
5. Businessnetwork.lv. Kā saprast, vai mans uzņēmums strādā ienesīgi? [tiešsaite], skatīts 10.03.2019, pieejams: <https://businessnetwork.lv/upload/content/ka-saprast-vai-uznemums-rentabls-doc.pdf>
6. Buspark.lv. [tiešsaite], skatīts 10.03.2019, pieejams: http://www.buspark.lv/Media/Default/Doc/SIA_DAP_GP_2014_Vad.zin.pdf
7. Capital.com. Likviditāte. [tiešsaite], skatīts 09.03.2019, pieejams: <https://capital.com/lv/likviditate-definicija>
8. Centrālās statistikas pārvalde. Komersantu finanšu analīzes rādītāji. [tiešsaite], skatīts 10.03.2019, pieejams: <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/uznemumi/uznemejdarbibas-finanses/tabulas/ufg070/komersantu-finansu-analizes-raditaji-nace>
9. Corporate finance institute. Working Capital Cycle. [tiešsaite], skatīts 10.03.2019, pieejams: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/accounting/working-capital-cycle/>
10. Dienas bizness. Madara Cosmetics nostiprina pozīcijas un nes peļņu. [tiešsaite], skatīts 28.04.2019, pieejams: <https://www.db.lv/zinas/madara-cosmetics-nostiprina-pozicijas-un-nes-pelnu-482072>
11. Digitālā biznesa rokassgrāmata. Rentabilitāte. [tiešsaite], skatīts 27.04.2019, pieejams: <http://rokasgramata.lv/vadiba/rentabilitate/>
12. Douglas. Madara organic skincare: deeper than skin. [tiešsaite], skatīts 11.04.2019, pieejams: <https://www.douglas.lv/lv/madara/>
13. Eko kosmētika. Galvenie eko kosmētikas sertifikātu un zīmju izsniedzēji. [tiešsaite], skatīts 11.04.2019, pieejams: <http://ekokosmetika.blogspot.com/p/sertifikati.html>

14. Eko kosmētika. Madaras kosmētika – Latvijas dabas iedvesmota kosmētika. [tiešsaite], skatīts 24.04.2019, pieejams: <https://ekokosmetika-madara.blogspot.com/2011/06/madara-sezonas-atlaides.html>
15. Finances.lv. Gada pārskats – bilances sagatavošana (turpinājums). [tiešsaite], skatīts 24.04.2019, pieejams: https://www.grantthornton.lv/globalassets/1.-member-firms/latvia/pdf/s.gulbe_gada-parskats-bilances-sagatavoana-turpinjums_2015_marts.pdf
16. Kontubirza.lv. Finanšu rādītāju un pārskatu izpratne. [tiešsaite], skatīts 10.03.2019, pieejams: <http://www.kontubirza.lv/?cat=3&valoda=1&raksts=7&valoda=1>
17. LA.lv. “LA” vērtē 2017. gadu ekonomikā: veiksmes un neveiksmes. [tiešsaite], skatīts 24.04.2019, pieejams: <http://www.la.lv/la-verte-2017-gadu-ekonomika>
18. Latvijas Sabiedriskie Mediji. Starp “Nasdaq” Baltijas biržu balvas saņēmējiem arī “MADARA Cosmetics” un “Altum”. [tiešsaite], skatīts 11.04.2019, pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/starp-nasdaq-baltijas-birzu-balvas-sanemejiem-ari-madara-cosmetics-un-altum.a307954/>
19. Lursoft.lv. Finanšu analīze. [tiešsaite], skatīts 10.03.2019, pieejams: <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>
20. Madara Organic skincare. Luxury goes deeper than skin. [tiešsaite], skatīts 11.04.2019, pieejams: <https://www.madaracosmetics.com/lv/par-mums>
21. Mananauda.lv. Kas ir grāmatvedības bilance? [tiešsaite], skatīts 09.03.2019, pieejams: <http://www.mananauda.lv/kas-ir-gramatvedibas-bilance/>
22. NACE Lursoft. Nozares (NACE). [tiešsaite], skatīts 11.04.2019, pieejams: <https://nace.lursoft.lv/?v=lv>
23. Nasdaq Baltic. Vadības ziņojums par nerevidēto 2018. gada finanšu pārskatu. [tiešsaite], skatīts 11.04.2019, pieejams: https://www.nasdaqbaltic.com/market/upload/reports/mdara/2018_q4_lv_eur_00_ias.pdf
24. Prakse.lv. MADARA Cosmetics. [tiešsaite], skatīts 24.04.2019, pieejams: <https://www.prakse.lv/enterprise/profile/1396/madara-cosmetics>
25. Valsts ieņēmumu dienests. Nodokļu maksātāju reitinga sistēma. [tiešsaite], skatīts 10.03.2019, pieejams: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/nodoklu_maksataju_reitinga_sistema_07.02.2018.pdf
26. Valsts kase. Saistību uzskaitē: mācības par grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu. [tiešsaite], skatīts 24.04.2019, pieejams: <https://www.kase.gov.lv/sites/default/files/public/PD/Metodika/Rokasgr%C4%81matas/M%C4%81c%C4%ABbu%20materi%C4%81li/Saistibas.pdf>

LR likumi

27. LR likumi. "Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums", 9. pants

Citi avoti

28. Lursoft, AS "MADARA Cosmetics" finanšu pārskati

29. Romānova I., no e-studijas kursa materiāls: Komeršsabiedrību finanšu stāvokļa analīze, Rīga, 2018

30. Rīgas Tehniskā universitāte, studiju materiāls studiju kursā "Ekonomika", Rīga, 2019

PIELIKUMI

1.pielikums

AS MADARA Cosmetics						
Bilance						
Rādītājs	Kods	31.12.2018 (nerevidēts)	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
2.Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un līdzīgas tiesības	20	380227	133361	11575	10978	9783
5.Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem	40	2325	7899	-	-	0
I. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI KOPĀ	50	382552	141260	11575	10978	9783
1.Nekustamie īpašumi:	1100	213722	133237	-	-	-
a) zemesgabali, ēkas un inženierbūves	1110	213722	133237	-	-	-
3.Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	61	448535	470395	523808	0	3396
5.Tehnoloģiskās iekārtas un ierīces	70	860730	751348	853850	1080019	115168
6.Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	80	288209	265197	171030	106490	97557
7.Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	90	228378	14874	2670	553094	0
8.Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	91	1434	14065	12305	0	406585
II. PAMATLĪDZEKĻI KOPĀ	100	2041008	1649116	1563663	1739603	622706
1.Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā	110		18156	18156	5656	5691
5.Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi	150	826	826	826	256	256
6.Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori	160	42491	40000	42513	40000	117117
III. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	190	43317	58982	61495	45912	123064
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI KOPĀ	200	2466877	1849358	1636733	1796493	755553
1.Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	210	1058254	855643	753895	462129	436106
3.Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	230	831874	651560	435105	265494	218970
4.Avansa maksājumi par krājumiem	250	178451	96392	74036	79933	30014
I. KRĀJUMI KOPĀ	270	2068579	1603595	1263036	807556	685090
1.Pircēju un pasūtītāju parādi	280	985864	756033	783274	511681	389090
2.Radniecīgo sabiedrību parādi	290		180453	187064	204027	211433
4.Citi debitori	310	102362	57691	12471	197732	34712
7.Nākamo periodu izmaksas	340	48037	29645	14518	4299	5712
8.Uzkrātie ieņēmumi	341	5068	18293	23406	-	-
9.Atliktā nodokļa saistības	343	-	-	-	-	0
II. DEBITORI KOPĀ	350	1141331	1042115	1020733	917739	640947
3.Pārējie vērtspapīri un līdzdalība kapitālos	380	700000	500000	-	-	-
III. ĪSTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMI KOPĀ	390	700000	500000	-	-	-
IV. NAUDA	400	3425756	4050826	553362	350789	354673
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI KOPĀ	410	7335666	7196536	2837131	2076084	1680710
AKTĪVA BILANCE	420	9802543	9045894	4473864	3872577	2436263
1.Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	430	374524	374524	106652	106652	106715
2.Akciju (daļu) emisijas uzceļojums	440	4023454	4023454	761236	761236	761236
f) pārējās rezerves.	490	-	-	0	63	-
REZERVES KOPĀ	500	-	-	0	63	-
6.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa vai nesegtie zaudējumi	510	2517550	1650618	1272088	903007	492462
7.Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	520	1495710	1238374	791850	489018	410545
PAŠU KAPITĀLS KOPĀ	530	8411238	7286970	2931826	2259976	1770958
3.Citi uzkrājumi	560	-	-	-	46882	76870
UZKRĀJUMI KOPĀ	570	-	-	-	46882	76870

1. Pielikuma turpinājums

3. Aizņēmumi no kredītiestādēm	600	109238	244383	379529	514674	169760
12. Pārējie kreditori	630	140680	182042	53526	14862	24787
13. Nākamo periodu ieņēmumi	631	56287	145213	234139	323065	-
11. Atliktā nodokļa saistības	634	-	0	73505	58687	24838
ILGTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	640	306205	571638	740699	911288	219385
3. Aizņēmumi no kredītiestādēm	670	135145	135145	135145	135145	22955
5. No pircējiem saņemtie avansi	680	24140	25112	19373	15636	5627
6. Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	690	345147	531488	241522	272089	170239
8. Parādi radniecīgajām sabiedrībām	710	-	-	0	1057	167
10. Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	730	103391	111644	101820	26964	30708
11. Pārējie kreditori	740	180281	129463	82629	58759	82738
12. Nākamo periodu ieņēmumi	750	88926	88926	88926	88926	-
14. Neizmaksātās iepriekšējo gadu dividendes	770	-	-	-	0	45440
14. Uzkrātās saistības	771	208070	165508	131924	55855	11176
ĪSTERMIŅA KREDITORI KOPĀ	780	1085100	1187286	801339	654431	369050
3. KREDITORI (KOPSUMMA)	790	1391305	1758924	1542038	1565719	588435
PASĪVA BILANCE	800	9802543	9045894	4473864	3872577	2436263

2. pielikums

AS MADARA Cosmetics					
Peļņas vai zaudējumu aprēķins					
Rādītājs	Kods	01.01.2018- 31.01.2018 (NEREVIDĒTS)	01.01.2017- 31.01.2017	01.01.2016- 31.12.2016	01.01.2015- 31.12.2015
1. Neto apgrozījums	10	9513748	7050490	5544922	3915333
b) no citiem pamatdarbības veidiem	220	9513748	7050490	5544922	3915333
2. Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas	20	-3483800	-2805746	-2605543	-1837238
3. Bruto peļņa vai zaudējumi	30	6029948	4244744	2939379	2078095
4. Pārdošanas izmaksas	40	-3560833	-2083826	-1620996	-1209243
5. Administrācijas izmaksas	50	-118661	-923474	-480035	-338510
6. Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	60	175707	187556	132550	45233
7. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	68	-73050	-84518	-52535	-21520
10. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	90	64776	4479	2603	36
b) no citām personām	340	64776	4479	2603	36
12. Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	110	-22002	-27429	-23141	-31224
b) no citām personām	360	-22002	-27429	-23141	-31224
13. Peļņa vai zaudējumi pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	370	1495885	1317532	897825	522867
14. Uzņēmumu ienākumu nodoklis par pārskata gadu	160	-175	-152663	-91157	0
15. Peļņa vai zaudējumi pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas	380	1496060	1164869	806668	522867
16. Ieņēmumi vai izmaksas no atliktā nodokļa aktīvu vai saistību atlikumu izmaiņām	175	-350	73505	-14818	-33849
18. Pārskata gada peļņa vai zaudējumi	180	1495710	1238374	791850	489018

Bakalaura darbs „AS “MADARA Cosmetics” finanšu stāvokļa analīze” izstrādāts
LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie
informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____ Alda Lūse _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Dr. ekon. docente Aina Joppe _____
(paraksts) (datums)

Recenzents: Dr.ekon. profesore Svetlana Saksonova

Darbs iesniegts LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes Studiju centrā
Dekāna pilnvarotā persona:

metodiķe _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)

Darbs aizstāvēts _____ gala pārbaudījuma komisijas sēdē _____
bakalaura / maģistra / valsts

Komisijas sekretārs(e): _____
(paraksts) (paraksta atšifrējums) (datums)